

Aarhus School of Architecture // Design School Kolding // Royal Danish Academy

Fagavisen

Engholm, Ida; Oxvig, Henrik

Published in:
Fagavisen

Publication date:
2013

Document Version:
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication](#)

Citation for pulished version (APA):
Engholm, I., & Oxvig, H. (2013). Fagavisen. *Fagavisen* , 1-20.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

KADK FAGAVIS

BEGREBSAFKLARING, OPINION OG DEBAT

Det Kongelige Danske Kunstakademiske Skoler
for Arkitektur, Design og Konservering

FAGSTRATEGISK PEJLEMÆRKE

“Vi mener det giver mening at operere
med to hovedtyper af profiler for vores kandidater”

SIDE 03

DET DREJER SIG OM AT SKABE EN VERDEN AF LIVSKVALITET

“Det er ikke mærkeligt, at samfundet i
dag har enorme forventninger til vores institution”

SIDE 04

NU ER DEN HER:

Definition af kunstnerisk
udviklingsvirksomhed

SIDE 12

F [FORORD]

FORORD

Jeg har en drøm om at vi kan nå derhen, hvor ledelse på KADK bliver betragtet af medarbejdere og studerende som et redskab, ikke som en løsning (eller endnu værre en begrænsning).

Den vigtigste rolle for strategisk ledelsesteam er at facilitere beslutningsprocesser, sørge for at vi opnår synergi mellem alle KADKs aktiviteter og at sikre, at KADK ikke sander til. Det kræver så en gang imellem, at der træffes nogle beslutninger.

Denne avis bringer os et skridt nærmere denne forståelse af ledelse. En vision og strategi for KADK er vedtaget af bestyrelsen. Dermed er retningen sat. Men en vision og en strategi giver ikke gode skoler. Det gør en fælles forståelse og en fælles kultur og masser af store og små handlinger, der spiller sammen.

For at opbygge en fælles kultur må vi have overblik over de præmisser,

vi er underlagt, og vi må vedvarende udfordre hinanden på holdninger og dele vores erfaringer. Det er præcis, hvad uddannelsesleder Ida Engholm og forskningsleder Henrik Oxvig gør i denne avis. Det er en generøs gestus, ikke en færdig brugermanual.

Avisen diskuterer, hvorfor og hvordan KADKs vision kan gå på de tre ben, den beskriver. Hvorfor betoner vi såvel praksis som videnskabelig forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed som afgørende for vores bidrag til en bedre verden? – og hvordan gør vi det?

Jeg vil anbefale dig at læse avisen og jeg vil opfordre dig til både at deltage i de debatmøder, som bliver arrangeret i tilknytning til avisen og at bidrage til avisens fortsatte liv som debat på intranettet – for det er dig, der skal udvikle fremtidens KADK.

Lene Dammand Lund.

F [FAKTA]

KADK FAGAVIS SKYDER DEN FAGLIGE DEBAT I GANG

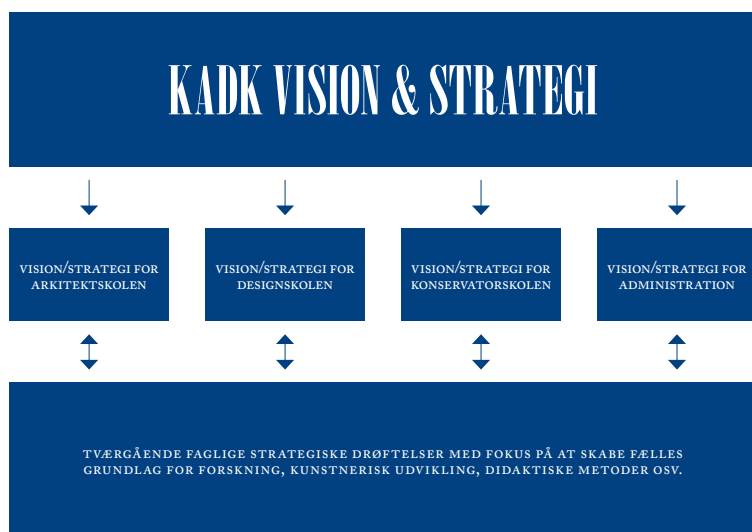
”Det her er noget I kan skyde på, så skyd løs”, Ida Engholm og Henrik Oxvig inviterer med den nye fagavis til indspark, debat og opinion omkring KADK’s kernebegreber: praksis, videnskab og kunstnerisk udvikling.

Over de kommende måneder vil vi, parallelt med at den nye ledelsesstruktur kommer på plads og den nye faglige struktur får indhold, diskutere den overordnede faglige strategi for KADK. Fagavisen er et første indlæg i debatten, hvor vi har samlet et solidt baggrundsmateriale, fakta og debatoplæg, der skal tjene som afsæt og spirekasse for de kommende faglige drøftelser på skolerne.

Avisen forholder sig til den fælles og uadvendte vision for KADK, som netop er blevet fremlagt for bestyrelsen (og som du kan finde på intranettet). Avisen retter et særligt fokus på visionens målsætning om at skabe synergi mellem de tre elementer: forskning, kunst og praksis – og starter debatten om, hvad det betyder, at KADK har en særlig profil som kunstnerisk uddannelse. Gennem

“KADK har store udfordringer i forhold til sine forsknings-, uddannelses- og professionsbegreber. Hvilken viden har vi? Hvordan videregiver vi den? Og hvad kan vores institution og vores studerende bidrage med i en større samfundsmæssig kontekst?”

avisen foldes de tre styrkeområder ud, som KADK's særlige faglige forankrings- og kompetencemodel.

Avisen introducerer en fælles reference til de kommende drøftelser, der skal kvalificere det faglige strategiudspil og i sidste ende give en ramme for KADK's faglige indhold og udvikling i samspil med skolestrategierne.

SÅDAN LÆSER DU AVISEN

Vi har overordnet opdelt avisen i to sektioner:

Den første sektion handler om **uddannelse** med en række forslag til, hvordan vi kan imødekomme den overordnede vision om at skabe synergi mellem forskning, kunst og praksis på KADK.

Den anden sektion handler om KADK's **vidensgrundlag** - herunder om forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed i særdeleshed.

Avisens artikler er "tagget" med små symboler, så det er nemt at følge med i, hvornår noget er baggrundsstof, lederartikler eller faktabokse, og hvornår noget er debatoplæg, der nu lægges ud til diskussion i den videre proces.

EN STRATEGI MED BRUGERINPUT:

DEBAT OG FAGLIGE SALONER

Når avisen er udkommet, vil vi komme ud i de faglige miljøer og diskutere indholdet. Vi vil holde møder med:

- institutledere og centerledere
- afdelings- og centerforsamlinger
- studerende

Vi regner med at starte og slutte processen med "faglige saloner" for alle med interesse for emnet. Datoer meldes ud via intranettet, nyhedsbreve mv.

Derudover vil avisens indhold være tilgængeligt på KADK's nye intranet, hvor de relevante artikler vil være forsynet med kommentarfelter, så det er muligt at kommentere på de forskellige dele af strategiudspillet. Vi vil derfor opfordre jer til at diskutere med og komme med indspil. Alle indput vil vi tage med og bringe i spil i det videre arbejde.

AVISEN ER FORFATTET AF:

Ida Engholm og Henrik Oxvig, der har ansvar for at udvikle det tværgående fundament på KADK. Avisen er et udtryk ikke blot for Ida's og Henrik's betragtninger, men er udviklet som en del af den strategiske ledelses holdninger og målsætning om at sikre tæt sammenhæng mellem forskning, kunst og praksis.

D [DEBAT]

FAGSTRATEGISK PEJLEMÆRKE

Med udgangspunkt i KADK's unikke og anerkendte tradition inden for analytisk og kunstnerisk udvikling af arkitektur, konservering og design er det en målsætning for os, at skolen i de kommende år udvikler konkrete måder at stimulere og påvirke dansk og international praksis på grundlag af avanceret forskning, fokuseret uddannelse og samarbejde med erhvervet. Dette vil efter vores mening være den bedste måde at sikre et godt bidrag til at bygge, designe og konservere fremtidens samfund.

FORSKNING

På forskningsniveau ønsker vi i overensstemmelse med den overordnede vision for KADK at sætte fokus på følgende vigtige satsningsområder:

- At forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed skal være i en konstruktiv dialog om problemer, som er tæt på samfund, fag og erhverv.
- At dette sker med udgangspunkt i teoretiske og analytiske indsigter på det højeste internationale niveau.
- At der udvikles i rammer, som gør det muligt at udveksle erfaringer mellem praksis og abstraktion.
- At KADK's fokus på funktion og æstetik bliver sat i centrum, og at de mange æstetiske erfaringer med at udvikle funktionelle løsninger bliver formuleret i et program, der inddrager videnskabelige tilgange.
- At KADK's forskerskole spiller en central rolle som dagsordensættende og erfaringsopsamlende enhed.
- At der udvikles kompetencer og netværk, der kan spille ind i et eksternt finansiering af større projekter.

UDDANNELSE

På uddannelsesniveau ønsker vi at:

- KADK tager en ledende rolle i udvikling af praksisrettet, kunstnerisk funderet og forskningsunderstøttet uddannelse, der kombinerer helhedsorienterede tilgange til produktion af viden, kunnen og kultur med spidskompetencer inden for en bred vifte af arkitekt, design og konserveringsfaglige discipliner.
- At undervisere på KADK er forskere og udøvende praktikere, der arbejder med forskning og udvikling med både videnskabelige og kunstneriske udgangspunkter, og som tegner uddannelsernes sammensatte faglighed og pædagogiske praksis.
- At undervisningen er projektorienteret og foregår i mindre enheder, hvor der er tæt kontakt mellem undervisere og studerende.
- At det centrale omdrejningspunkt på både bachelor- og kandidatuddannelserne er at skabe rum, produkter og form. Hvor de studerende lærer gennem projekterne, via konkrete opgaver og procesforløb, der realiseres i tegninger, modeller, tekster og prototyper og i konkrete samarbejder med erhvervet.
- At undervisningen er projektorienteret, foregår ved tegneborde (1:1), ved fælles fremlæggelser i mindre enheder af undervisere og studerende og ved fællesfaglige forelæsninger, der samler studerende fra flere studieprogrammer og institutter.
- At værkstederne får en mere central og synlig placering i forhold til undervisning og udvikling.

KADK skal i fremtiden være blandt de førende akademier i verden med de bedste værksteder, tegnebordsundervisning og projektbaseret uddannelse i et internationalt campusmiljø, hvor forskning og kunst er i tæt dialog med samfund, praksis og erhverv.

- At vi udvikler flere samarbejder med eksterne uddannelsesinstitutioner og universiteter, hvor der er tætte berøringsflader, og hvor samarbejdet kan styrke vores uddannelsesstilbud, forskningsfaglige udvikling og studiemiljø.
- At vi i vores uddannelsesudbud retter os mod et internationalt uddannelsesmarked og arbejder målrettet på at tiltrække og tilbyde et miljø for de bedste internationale studerende.

PROFILER FOR KANDIDATER

I tilknytning til denne ambition er det vores målsætning, at der skal udvikles studieprogrammer med stærke både kunstneriske og forskningsbaserede profiler, og hvor det er tydeligt for studerende og aftagere, hvilke særlige kompetencer vores kandidater kommer ud med efter endt uddannelse.

På bachelor- og kandidat-niveau ønsker vi, at de studerende skal have

mulighed for både at specialisere sig med en excellent faglig profil og at kombinere forskellige kompetencer og dermed komme ud med tonede eller tværfaglige profiler.

Vi mener det giver mening at operere med to hovedtyper af profiler for vores kandidater:

- “I-formede kandidater”: faglige profiler med dyb viden, kunnen og færdighed inden for et specialiseret fagfelt.
- “T-formede kandidater” med en specialiseret grundfaglighed og med sidekompetencer inden for et eller flere fagfelter – f.eks. en bygningsarkitekt med speciale i bæredygtighed og projektledelse, en konservator med specialiseret viden om klimaforhold eller en industriel designer med speciale i co-design.

Vi ønsker samtidig at styrke det særlige kunstneriske, formgivningsmæssige og forslagsstillende fundament

i uddannelsen. Når vores kandidater tilegner sig tværfaglige kompetencer, er kernekompetencerne derfor stadig formgivning og forslagsstilling.

KEYWORDS FOR VORES FOKUS

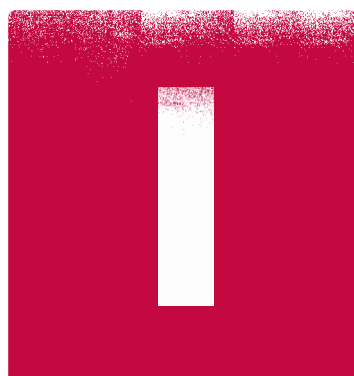
Vi mener, at vores kandidaters tilgang skal være løsnings-orienteret, problemstyret, integrerende, formudfordrende, materialiserende, visualiserende, skabende...

ATTRAKTOR-MILJØER

Vi ønsker at skabe miljøer af forskere og undervisere, som arbejder med et emne – en attraktor – der skal undersøges, udfoldes såvel med videnskabelige redskaber som med kunstnerisk udviklingsvirksomhed. Attraktoren – emnet i centrum – kan være “lokalitet i globalitet”, “interaktive tekstiler”, “konservering og transformation”..... ; som sværme om attraktoren vil forskningsbaserede indsigter og kunstnerisk udviklingsvirksomhed danne ryggrad i fokuserede uddannelsesforløb. En attraktor kan også være en bestemt kunstnerisk tilgang eller holdning, som ikke desto mindre har en “kant” i forhold til andre tilgange.

VI GÅR EN ANDEN VEJ END UNIVERSITETERNE

Universiteterne – særligt humaniora – synes i dag at sigte efter uddannelsen af kandidater, der véd lidt om meget forskelligt. Vi ønsker, at KADK skaber kandidater, der véd meget om den helhed, som arkitektur, design eller konservering er, når den er god. Vi vil skabe kandidater, der forstår at samarbejde med andre med specialviden, og derfor skal vores studerende have kompetencer til at indgå i tværfaglige dialoger. Samtidig fastholder vi, at uddannelserne fortsat skal vedrøre skabelsen af sammenhæng, helhed, snarere end bredde og diversitet: Evnen til at sammenpasse det mangfoldige og forskellige med og i én, fuldgældig form skal være et hovedkendtegn ved vores kandidater.

“KADK er en enestående uddannelses- og forskningsinstitution. Vi beskæftiger os både med, hvordan vi konserverer uvurderlige værdier og med, hvordan vi i fremtiden skaber rammerne om et godt, bæredygtigt liv”

L [LEDER]

DET DREJER SIG OM AT SKABE EN VERDEN AF LIVSKVALITET

Verden omkring os er kendetegnet ved store problemer og uanede muligheder. Der er, også i praksis, en stigende opmærksomhed på, at disse skal adresseres og gribes gennem forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed. Det er grunden til, at vi som centralt mål for KADK ønsker en tæt kobling mellem praksis, kunstnerisk udviklingsvirksomhed og forskning gennem udvikling af en institution, hvor alle disse discipliner er samlet.

Vi har siden skolernes grundlæggelse og særligt gennem de sidste årtier bevæget os ind i et multifacetteret videnssamfund, hvor forskning og udvikling skaber ny viden, og hvor en kunstnerisk praksis i stigende grad også integrerer videnskabelig praksis. Det betyder, at vi må se på vores struktur med nye briller. Skolerne står for første gang over for at skabe en enhedsstruktur, der kan matche det stigende behov for at koble praksis, forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed. Det er en historisk mulighed – derfor er det nødvendigt at beskrive dette vilkår nærmere.

Filosoffen Niklas Luhmann har sagt, at det moderne menneske er opmærksom på grænserne for sin viden: “Vi véd, at vi ikke véd”. Tilegnelse af viden bør idag også være tilegnelse af forståelse for grænserne for den viden, man har tilegnet sig. Det moderne menneske er klar over, at “yderligere forskning er påkrævet”. Det er et vilkår, og Luhmann påpeger, at visheden om det vilkår bør være helt centralt, når vi tilrettelægger vore forskningsbaserede uddannelser: Vi skal give vores studerende redskaber til at stille velbegrandede, videnskabelige spørgsmål, som vi endnu ikke kender svarene på. Men de skal ikke blot lære at formulere og undersøge videnskabelige

spørgsmål. De skal også lære at skabe spørgsmålenes svar. Vi skal bevare – og udvikle – det bedste fra kunsthåndværket og fra kunstakademiets tradition og koble det med forskning og videnskab. Vi skal sikre forbindelse og udveksling mellem stærke traditioner, som vil være helt afgørende, hvis vi vil skabe en verden, i hvilken man også i fremtiden kan være både nysgerrig og skabende.

KADK er en enestående uddannelses- og forskningsinstitution. Vi beskæftiger os både med, hvordan vi konserverer uvurderlige værdier og med, hvordan vi i fremtiden skaber rammerne om et godt, bæredygtigt liv. Emnerne, vi arbejder med på KADK, fordrer ofte dialog mellem tilgange, som universiteter og andre højere læreanstalter har spredt på forskellige fakulteter og som hos dem sjældent er i indbyrdes, direkte dialog. Hos os er alle tilgangene i spil, når vi drøfter, hvordan man skal planlægge og designe en by eller udvikle interfaces til komplekse IT-systemer. På forskellig vis har KADK's institutioner bidraget betydeligt til udvikling af vores samfunds arkitektur, industrielle former, løsninger, æstetiske oplevelser og bevaring af kulturarven. Vi er klar over, at det moderne samfund er komplekst, og at det kræver specialister. Hos os skal specialisterne samarbejde med forståelse for, at det gode liv, som også skal være en mulighed i fremtiden, er et liv, der hænger sammen og som en åben helhed omfavner den enkelte. Specialiseringen anfægter samtidig vores evne til at tænke syntetiserende. Vi skal med andre ord tænke helhed, når vi tager afsæt i noget specielt.

KADK's nye struktur skal sikre, at vores studerende og medarbejdere kan udfolde sig i en meningsfuld helhed: KADK skal være et samfund af studerende, undervisere, praktikere, forskere

og TAP'ere, der kan lære af hinanden. Vi skal sikre, at det er klart for alle på institutionen, hvilken specifik ramme han/hun indgår i, og at alle samtidig har forståelse for den større sammenhæng og således vil kunne samarbejde på kryds og tværs.

FORVENTNINGER TIL KADK

Det er ikke mærkeligt, at samfundet i dag har enorme forventninger til vores institution og til, at vi evner at få videnskabelige undersøgelser i tæt, inspirede dialog med evnen til at give form.

Samfundsmæssigt oplever vi et stigende fokus på kunstens og den kulturelle sektors betydning for samfundøkonomien, konkurrenceevnen og udviklingen af entreprenørskab. På vores institution kan vi levere bidrag til uddannelsen af kreative medarbejdere og iværksættere, der både evner at arbejde med forståelse for det kunstneriske og for det videnskabelige. Ikke mindst vil viden og kompetencer, opnået ved kunstnerisk udviklingsvirksomhed, danne basis for at kunstneriske processer og produkter vil kunne føre til nye og ‘uforudsete’ opdagelser, som kan bidrage til, at rammerne for liv, der leves, bliver bæredygtige.

Tidligere blev forskning opfattet som var der tale om noget verdensfjernt, elitært. I dag er mange også på arbejdsmarkedet klar over, at vi behøver modet og evnen til at stille spørgsmål ved vaner og fordomme, der stiller sig i vejen for nytænkning. Vi skal have modet til at stille de vanskelige spørgsmål – og til at finde svarene – og på den måde sikre, at samfundet bredt får glæde af institutionens evne til at spørge og til – skabende – at svare.

DOKUMENTATION AF VIDENSGRUNDLAG

Som alle øvrige uddannelsesinstitutioner i Danmark er KADK i de senere år blevet underlagt krav om akkreditering. Det betyder, at vi som institution skal kunne dokumentere vores vidensgrundlag og redegøre for omfanget, kvaliteten

og relevansen af både forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed.

På det forskningsstrategiske felt skal KADK på linje med andre uddannelsesinstitutioner i Europa også forholde sig til voksende krav om gennemsigtighed og legitimitet i brugen af offentlige midler på grund af den stigende konkurrence om politisk fastsatte puljer til forskning og udvikling. Midlerne skal naturligvis bruges på det, der er bedst.

Det stiller krav om udvikling af klarere definitioner og bredere dokumentationspraksisser for vores aktiviteter, og det indebærer, at vi som institution til staidighed må være på forkant med udviklingen og sikre, at vi både imødekommer – og fremadrettet bidrager til at kvalificere og udvikle – samfundets krav.

Udviklingen og implementeringen af en ny struktur for skolerne er en unik mulighed for at gentænke og gennemarbejde studie- og forskningsprogrammer i forhold til de skitserede ambitioner. Planlægningen af KADK's fremtid vil således i sig selv være en forsknings- og udviklingsopgave, der kræver forståelse både for det særligt videnskabelige og kunstneriske grundlag og for, hvorledes vi får de forskellige aspekter til at spille sammen i uddannelserne og i forhold til professionernes praksis.

Kunstnerisk udviklingsvirksomhed og videnskab vil være gennemgående, men vil samtidig blive grebet af mere specifikke, tematiske sammenhænge, hvor undervisning og praksis kan spille sammen. Det vil i den forbindelse være en central ambition, at alle skolens undervisere, praktikere og forskere finder den plads i den kommende struktur, som betyder, at man kan udfolde og udvikle sine kompetencer på bedste vis, og at vi sammen får skabt en kunstnerisk, forskningsbaseret og professionsorienteret uddannelsesinstitution, der på den måde – ved sine velbegrandede kvaliteter – kan måle sig med de bedste i verden.

SEKTION 1

B [BAGGRUND]

FORSKNING, KUNSTNERISK UDVIKLINGSVIRKSOMHED, PRAKSIS OG UDDANNELSE I DIALOG

Denne sektion henvender sig til alle med interesse for, hvordan vi fremadrettet udvikler KADK's uddannelser: forskere, undervisere, timelærere, værkstedsmedarbejdere, studerende og supportfunktioner.

I videregående uddannelse vil man normalt antage en direkte relation mellem forskning og uddannelse og dens relation til en professionel praksis. "Uddannelsen er forskningsbaseret", som det hedder. På KADK er der et ekstra ben på færd, hvilket skaber en trekant, hvor kunstnerisk udviklingsvirksomhed skærpes og får merbetydning.

Vi har tegnet det triadiske fundament op som en ligesidet trekant, hvis hjørner af Videnskabelig forskning, Kunstnerisk udviklingsvirksomhed og Professionernes professionelle praksis tilsammen udgør det uddannelsesmæssige grundlag for uddannelserne.

Vi mener, at uddannelsestrekanten kan illustrere KADK's vidensgrundlag af forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed i dialog med professionernes praksis og som helhed illustrerer vores ambition om at fastholde og videreudvikle forskellige måder at opdage, opfinde og skabe på, og om at få disse til at arbejde tæt sammen i uddannelserne.

KADK's vidensgrundlag er ikke til forhandling, og heller ikke visionen om at integrere forskning, kunstnerisk udviklingsvirksomhed og praksis. Men vores måde at arbejde med det på i uddannelserne ønsker vi at diskutere, så vi i fællesskab kan kvalificere udmøntningen af visionerne i den nye faglige struktur.

Internt forestiller vi os, at uddannelsestrekanten kan være et middel til at styrke uddannelsernes faglige profiler indadtil og i forhold til hinanden. Målsætningen er, at forskellige studieprogrammer kan have forskellig toning i retning af enten

praksis og videnskab/kunstnerisk udviklingsvirksomhed eller en integration af alle tre indfaldsvinkler.

Tilsvarende forestiller vi os, at vores undervisere, forskere og uøvende arkitekter, designere og konservatorer med forskellige indfaldsvinkler skal tegne programmernes faglighed og pædagogiske praksis. Det skal ske gennem undervisning, kunstnerisk udviklingsvirksomhed og teoretisk refleksion, men også i væsentlig grad gennem undervisernes professionsorienterede virksomhed på skolen eller i praksis uden for institutionen. Nogle undervisere har alle kompetencer, andre har en profil inden for et eller to af felterne, og de forskellige indfaldsvinkler vil tilsammen skabe faglige uddannelsesmiljøer, hvor flere typer af vinkler er i spil samtidigt.

Udadtil kan uddannelsestrekanten være et redskab til at kommunikere vores vidensgrundlag i forhold til f.eks. universiteterne og professionshøjskolerne og til at skabe opmærksomhed om vores kandidaters særlige kompetencer.

Trekanten illustrerer de 'ydestyrede' vilkår, vi som institution er underlagt i forhold til samfundsmæssige og ministerielle krav til uddannelse og forskning, hvor vi i kvalitet, afrapportering og vurdering skal leve op til etablerede, internationale standarder. Samtidig er vi optaget af, hvordan vores strategi med disse ydestyrede vilkår kan blive egentligt skabende – det ligger i de 'indrestyrede' impulser, der skal udgå fra uddannelsen og som vi i fællesskab skal udvikle og konkretisere over de kommende måneder.

UDDANNELSESTREKANTEN - KUNSTAKADEMIETS ARKITEKTSKOLE OG DESIGNSKOLE

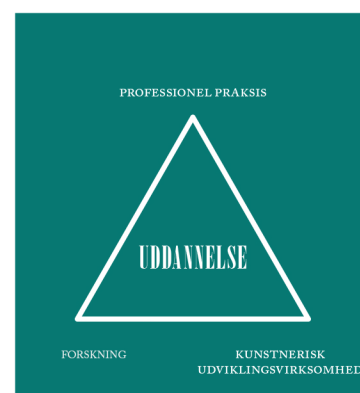
På Arkitektskolen og Designskolen er omdrejningspunktet for uddannelserne forslagsstillelsen og projektudviklingen og det at kunne sætte kompetencer i formgivning og forslagstillelse kvalificeret i spil i forskellige former for brugskontekster. I uddannelsen ønsker vi, at kunstneriske og professionsorienterede projekter skal spille sammen med refleksion over fagernes historie, fagteorier, metoder og genstandsfelter.

Arkitekt- og Designskolernes forskning og kunstneriske udviklingsvirksomhed skal komme til syne ved, at de studerende gennem deres uddannelse får indsigt og praksiserfaring i fagernes fagteoretiske, kunstneriske og metodiske grundlag og i, hvordan dette kan bringes i anvendelse i forskellige professionelle arkitektur- og designrelaterede kontekster.

På bachelor-niveau bør tyngdepunktet i uddannelsen være helheden af praksisorientering, kunstnerisk orientering og fagernes videnskabelige grundlag.

På kandidat-niveau skal den studerende have mulighed for fordybelse i retning af praksis, kunstnerisk udvikling eller teoretisk refleksion – herunder udfoldelse af sprog, redskaber og metoder, til fordybelse inden for et fagområde, men samtidig lære at integrere de forskellige indfaldsvinkler inden for en valgt specialisering.

Vi skal bevidstgøre vores studerende om de forskellige indfaldsvinkler til

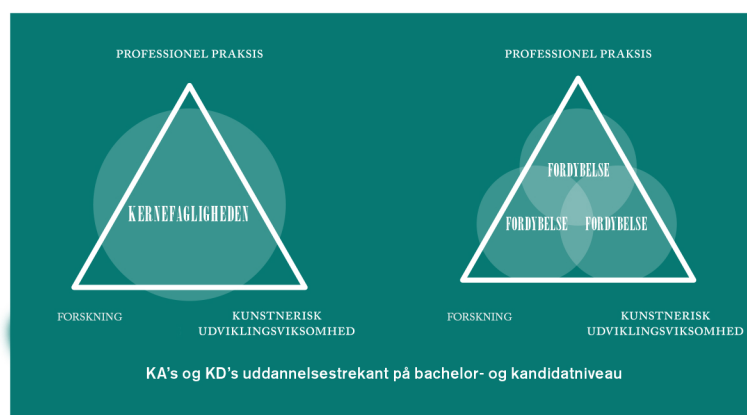

opgavefremstilling, deres forskelle og muligheder for samtænkning og integration, og hvad det indebærer i forhold til opgavers refleksion og kontekstualisering.

UDDANNELSESTREKANTEN - KUNSTAKADEMIETS KONSERVATORSKOLE

På Kunstakademiets Konservatorskole er omdrejningspunktet for uddannelsen studiet af genstandsmaterialers egenskaber, nedbrydning, konservering og restaurering samt studier og brug af metoder og teknikker inden for forhistoriske håndværk, kunst og teknikker. I uddannelsen kombineres undersøgelser i materialer, teknikker, dokumentation og diagnosticering med videnskabelig refleksion over fagets historie, filosofi, etik, metoder og genstandsfelter.

Uddannelsens vidensgrundlag er videnskabelig forskning, og det er målsætningen, at forskningen skal understøtte uddannelsen og levere teorier, metoder og resultater til brug i konserverings-praksisser. Konservatorskolens forskning kommer til syne ved, at de

studerende gennem deres uddannelse får indsigt og praksiserfaring i fagets teoretiske og metodiske grundlag og i, hvorledes dette kan bringes i anvendelse i forskellige konserveringskontekster.

På Konservatorskolen hviler uddannelsen således på tre ligeværdige aktivitetsformer: Praktiske og håndværksmæssige konserverings- og restaureringsfærdigheder, videnskabelig forskning og eksperimentel udvikling (herunder f.eks. udvikling af nye konserverings- og restaureringsmetoder og materialer).

På bachelor-niveau er tyngdepunktet helheden af praksisorientering og fagenes videnskabelige grundlag.

På kandidat-niveau er fokus på fordybelse i retning af praksis med et videnskabeligt og eksperimentelt udgangspunkt, og hvor den studerende selv vælger hvor eksperimentelt materiale- eller metodeudviklende eller direkte praksisorienteret, man vil arbejde.

D [DEBAT]

UDMONTNING AF UDDANNELSESTREKANTENS TRE BEN

Vi anser det for en forudsætning, at analytisk-akademiske kompetencer er et krav på fremtidens arbejdsmarked, hvor opgaver inden for arkitektur, design og konservering fordrer en udviklet evne til kritisk at tilegne sig, bearbejde og analysere komplekse viden og at anvende denne i forskellige erhvervs-mæssige sammenhænge.

I henhold til de læringsmål, der fremgår af uddannelsernes kvalifikationsrammer for det videnskabelige, skal vores studerende først bibringes "viden om" og lære at "anvende" fagenes teorier og metoder (BA-niveauet), så de siden lærer at "anvende fagets videnskabelige metoder" (KA-niveauet).

På KADK skal vi fortsat sikre vores studerendes progression med disse læringsmål for øje. Det skal ske ved, at de trinvis introduceres til og lærer at arbejde teoretisk-analytisk med konkrete faglige problemstillinger.

På BA-niveau henviser 'forskningsbenet' i uddannelsestrekanten til, at de studerende tilegner sig akademiske og analytiske kompetencer og evner at sætte disse i spil i forhold til konkrete praksisproblemer og til spørgsmål af kunstnerisk karakter.

På KA-niveau skal de studerende introduceres til og lære at forstå de videnskabelige problemstillinger, som knytter sig til fagenes forskellige tænkingsformer, teoridannelser og metoder, og de skal kunne anvende og reflektere over disse i relation til konkrete praksis-kontekster og i forhold til spørgsmål, relateret til kunstnerisk udviklingsvirksomhed.

Akademisk-analytiske kompetencer er en kompleks størrelse, men til færdighederne hører bl.a. kompetencer i:

- At kunne identificere, indkredse og analysere et problemfelt,
- At kunne formulere antagelser og teser om et givent opgave- eller problemområde,
- At kunne anvende fagets teorier, redskaber og metoder og reflektere kritisk over disse,
- At kunne italesætte og argumentere reflektivt over metoder, fremgangsmåder og resultater - både mundtligt og skriftligt.

De studerende skal ikke selv forske eller bedrive videnskab på bachelor- eller kandidat-niveau, men uddannelsen skal give dem mulighed for at kvalificere sig i retning af forskning. Det er et krav til vore uddannelser, at vi klæder den studerende på med forudsætninger, der gør det muligt at fortsætte med en

forskeruddannelse (Ph.D-niveauet).

I den nye faglige struktur er det vores målsætning at styrke de studerendes akademisk-analytiske kompetencer ved, at mere af undervisningen bliver forskningsbaseret. Det skal bl.a. ske ved, at KADK øger sin forskningsvolumen, og at den forskning, der produceres, bringes bedre i anvendelse i undervisningen og i praksis.

KUNSTNERISK UDVIKLINGSVIRKSOMHED PÅ BACHELOR- OG KANDIDATNIVEAU (KA OG KD)
KADK's særlige kunstneriske vidensgrundlag fordrer en særlig opmærksomhed på, hvordan vi styrker og udvikler dette i uddannelserne.

I arbejdet med at styrke 'kuv-benet' i uddannelsestrekanten skal vi sikre, at den problembaserede og forslagsstillende projektarbejdsform gennem bachelor- og kandidat-niveauet fastholdes ved et tæt samspil mellem forskning, praksis og kunstnerisk udviklingsvirksomhed.

Det indebærer på den ene side, at vi skal udvikle undervisningsforløb med det eksplicite formål at fremme de kunstneriske kompetencer hos vores studerende. Disse kompetencer er i vidt omfang defineret ved at være 'tavse' og ved ikke nødvendigvis at forholde sig til ydre kravspecifikationer.

Til de kunstnerisk orienterede kompetencer hører bl.a.:

- At have dyb indsigt i og forståelse for fagenes kulturelle kontekst, materialer og repræsentationsformer.
- At kunne beherske fagets aktuelle

materialer og teknikker og kunne skabe materielle og immaterielle former og koncepter relateret til og forbundet af det personlige kunstneriske udtryk

- At have forståelse for og vilje til at fordr forskel i intern dialog imellem faglige forskelle og i kritisk dialog med fagets aktuelle fremstillingsformer, teknikker og metoder.
- At kunne skabe forskel i relation til både forskning og praksis ved at tilføje opgaver og projekter en særlig kvalitet eller værdi.
- At kunne dokumentere og reflektere over et udviklingsarbejdes forhold til

relevante kunstneriske og fagorienterede områder.

- At kunne dokumentere kunstneriske processer i fagets medier (tegning, skitser, modeller, mv).

Da KADK i sit vidensgrundlag er forpligtet i forhold til en praksisvirkelighed, ønsker vi, at de studerende i tilgift til de kunstneriske og formgivende eksperimenter skal lære at integrere disse i konkrete forslagsstillede projekter, og de skal kunne artikulere og eksplicit reflektere over de kunstneriske handlinger og processer. Det kan ske gennem forskellige

typer af medier, procesbeskrivelser og via skriftlig og mundtlig dokumentation af resultater. På nuværende tidspunkt eksisterer der ikke ekspliciterede krav til dokumentation af projekter, som indeholder elementer af eller bygger på kunstnerisk udviklingsvirksomhed.

I den nye faglige struktur skal der udvikles formater for undervisning og dokumentation af kunstnerisk udviklingsvirksomhed på forskellige niveauer af uddannelsen og med hensyntagen til krav om progression fra BA- til KA-niveau.

F [FAKTA]

Bolognaprocesser og kompetence-rammer

På Europæisk plan har uddannelsesinstitutioner inden for de sidste 10 år været igennem en forandring i måden at forstå og tilrettelægge uddannelse på, hvor man er gået fra en curriculumpræget uddannelsesplanlægning med fokus på, hvad det er for mål, der indholdsmæssigt skal nås til en øget fokus på de kompetencer, som den studerende skal opnå i løbet af sit studie.

Ændringerne er affødt af den fælleseuropæiske Bolognaproces og dens krav om at skabe gennemsigtighed i uddannelser og større mobilitet på tværs af europæiske landegrænser, så studerende og færdiguddannede kan bevæge sig frit mellem europæiske uddannelsesinstitutioner og lande. Som en del af Bolognaprocessen er der blevet indført kvalifikations- og kompetencerammer som middel til at sikre mulighed for konvertering, anerkendelse og mobilitet på tværs af grænser.

I et samfundsmæssigt perspektiv kan kompetenceopmærksomheden ses som relateret til de presserende behov for, at "ny viden skal skabes", hvis vi skal tackle de udfordringer, som møder os fremadrettet. Konkret har kompetencetænkningen betydet, at vores uddannelser er blevet mere proces-orienterede end de var tidligere for så vidt, man nu skal tilrettelægge uddannelser med forståelse for, at det tager en årrække at lære den studerende at spørge til, undersøge, overskride og skabe viden på den måde, det fordres. Det er ikke noget nogen bare kan; det er en læreproces, og uddannelsen skal være tilrettelagt med disse læringsmål, som vedrører både hvad og hvordan de studerende lærer, for øje.

På KADK's skoler er indførelsen af kompetencerammer i de senere år blevet udviklet med udgangspunkt i institutionernes bekendtgørelser og gradsstruktur, og det har afstedkommet frugtbare diskussioner af, hvad der udgør

skolers kernefagligheder, og hvad der forventes at udgøre de studerendes slutkompetencer.

I et fremadrettet perspektiv skal kompetenceopmærksomheden fortsat være et udgangspunkt for at diskutere den viden og de traditioner, som vores fagligheder hviler på, og hvad der forventes at være vores studerendes grundkompetencer, når de er færdiguddannede.

"KERNEFAGLIGHEDEN"

I diskussionerne af de studerendes grundfaglighed bør begrebet kernefaglighed have en stor aktualitet, fordi det lægger op til en nærmere drøftelse af vore uddannelsers indhold og mulige funktion.

I en verden, der er i fortsat forandring, og hvor mængden af information vokser med uforudsigelig hast – og hvor produktion af viden og faglighed bliver mere løsrevet fra institutionelle sammenhænge – udfordres vi kontinuerligt til at tage stilling til, hvilken kerne af indsigter, der konstituerer vore uddannelser.

Uoverskueligheden betyder at vi skal definere uddannelsernes kerne, hvis ikke deres faglige identitet og profil skal fortabe sig. Det er ikke mindst nødvendigt med den øgede tendens til individualisering af de videregående uddannelser, der øger behovet for at definere et mindstemål af identitet, som bevarer en indholdsmæssig forbindelse mellem uddannelsen og de arbejdsmarkeder, den kvalificerer til.

Afvejningen af på den ene side hensynet til de studerendes valgfrihed, uddannelsernes fornyelse, fleksibilitet og arbejdsmarkedets skiftende behov og på den anden side faglig identitet og nødvendige kvalifikationer kan finde en balance ved at der defineres en kernefaglighed for hver enkelt uddannelse.

Det er uomtvisteligt, at kernefagligheden ikke er en uforanderlig essens: Kernen skal være noget levende og dynamisk, som gemmer fagets potentialer i sig.

“Når der i denne sammenhæng tales om ‘praksis-kompetencer’ henvises til den viden og de færdigheder og kompetencer, der sætter vores kandidater i stand til at forstå og agere professionelt i en erhvervsmæssig sammenhæng efter endt uddannelse.”

Det kunstneriske udviklingsvirksomhed må adskille sig fra almindelig værkproduktion ved eksplicit at være underlagt en form for metode og systematisk fremgangsmåde, og den tavse erkendelse, der produceres i det kunstneriske arbejde må gøres diskursiv for at kunne dokumenteres, diskuteres og problematiseres. Studierarbejder må derfor også indeholde en form for refleksion over den erfaring og ny erkendelse, som er opnået i arbejdet med det stoflige. Vægtningen mellem produkt/eksperiment/prototype, mv. og refleksion bør imidlertid afhænge af det konkrete fagområde, det enkelte projekt og at det uddannelsesmæssige niveau (BA- eller KA-niveau).

I den nye faglige struktur ønsker vi at ’kunstnerisk udviklingsvirksomhedsbenet’ skal styrkes ved at vi bl.a. ser på, hvordan de undervisere, der har forankring i kunstnerisk udviklingsvirksomhed får øget mulighed for foretage eksperimentel undersøgelse af kunstnerisk praksis og at præge den pædagogiske praksis gennem kunstnerisk udviklingsvirksomhed, både på skolen og via inddragelse af aktiviteter og indsigter fra den praksis der finder sted i kunstmiljøerne uden for institutionen.

PRAKSIS I FORHOLD TIL BACHELOR- OG KANDIDATNIVEAUET

I KADK’s særlige trebenede tilgang til uddannelse spiller dialogen med professionernes faglige praksis en vigtig rolle både i forhold til den videnskabelige forskning og den kunstneriske udviklingsvirksomhed.

Når der i denne sammenhæng tales om ‘praksis-kompetencer’ henvises til den viden og de færdigheder og kompetencer, der sætter vores kandidater i stand til at forstå og agere professionelt i en erhvervsmæssig sammenhæng efter endt uddannelse.

Arbejdet med praksis fordrer en kritisk stillingtagen hos de studerende til, hvordan praksis, videnskabelig

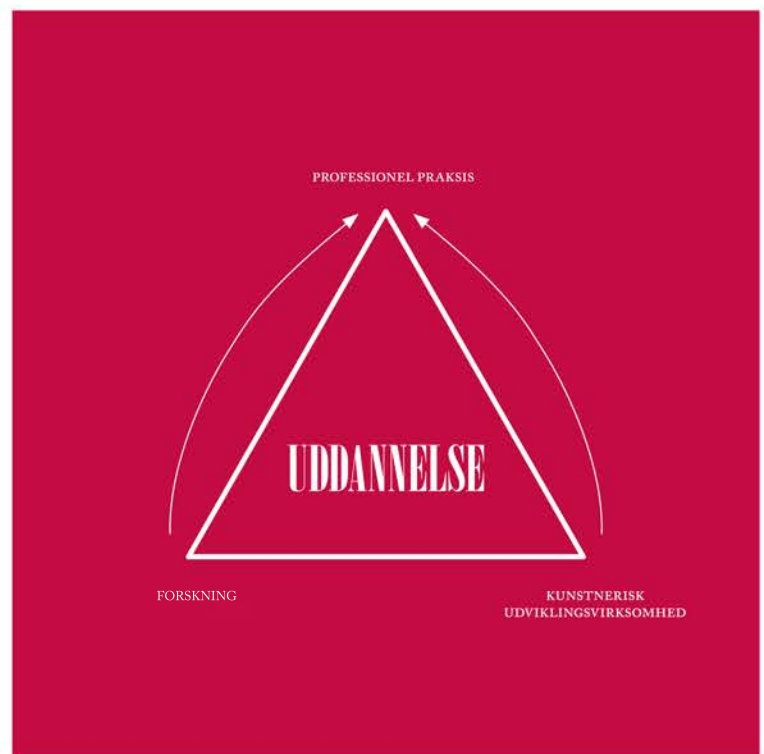
forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed gensidigt kan udfordre og udvikle hinanden, og det kræver samtidig en række konkrete praksisrettede kompetencer og en grundlæggende forståelse for professionernes faglige praksis.

I henhold til de læringsmål, der fremgår af uddannelsernes kvalifikationsrammer, skal de studerende gennem uddannelsens bachelor- og kandidatniveau lære at håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer, at mestre generelle færdigheder, der knytter sig til beskæftigelse samt selvstændigt kunne igangsætte og gennemføre fagligt og tværfagligt samarbejde.

I sig selv er “praksiskompetencer” en sammensat størrelse. Vores studerende er derfor nødt til at tilegne sig en række forskelligartede kompetencer, viden og færdigheder. Til disse hører bl.a.:

- At kunne anvende fagets redskaber, teknikker og repræsentationsformer.
- At kunne analysere og fremstille løsninger på konkrete opgave- eller problemfelter.
- At kunne analysere, håndtere og imødekomme opgavers eller opdrags forskelligartede kravspecifikationer.
- At have proces- og metodeforståelse i forhold til facilitering og styring af udviklings- eller formgivningsorienterede processer.
- At kunne indgå i tværfagligt samarbejde.
- At have kompetencer inden for innovation, entreprenørskab og forretningsforståelse.
- At kunne forstå og interagere med de regelsæt, rammer og specifikke krav, som knytter sig til udøvelsen af faget.

I den nye faglige struktur for KADK ønsker vi at styrke praksisbenet ved bl.a. at se på, om de ønskede praksis-kompetencer kan tilegnes mere hensigtsmæssigt på andre måder, end

det foregår i dag. Dette vil vi bl.a. gøre ved at kigge på samspillet mellem kursus- og projektundervisning, ved at undersøge hvordan vi på skole/institut/program/opgave-niveau kan styrke erhvervsamarbejder/netværk og ved at kigge på, hvordan de undervisere, der har forankring i praksis, får mulighed for at udnytte deres spidskompetencer bedst muligt på tværs af programmer og opgaver.

Vi skal også se på, hvordan der kan arbejdes på en bedre understøtning af og dialog med praksis via bl.a. øget fokus på praktik, virksomhedssamarbejder og mere målrettede initiativer i forhold til karriereudvikling allerede fra bachelor-niveauet.

Omdrejningspunktet for KADK’s uddannelser er forslagsstillingen og projektudviklingen; det centrale fokus for læringen er, at de studerende skal opøve færdigheder i at sætte kompetencer i formgivning og forslagstillelse kvalificeret i spil i forskellige

former for brugskontekster.

Derfor skal uddannelsens vidensgrundlag af forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed på alle niveauer forholde sig til en praksisvirkelighed.

ØGET FOKUS PÅ KARRIEREUDVIKLING
I den nye struktur er det en erklæret hensigt at øge KADK’s karrierefremmende initiativer. Vi har en stor udfordring i forhold til at øge beskæftigelsen på grund af de senere års voksende arbejdsløshed og krav fra ministeriet om ekstra fokus på dimittend-situationen.

På et standsniveau handler de karrierefremmende initiativer om at få skabt en række skarpe faglige profiler, der kan bruges i en langt bredere erhvervsmæssig sammenhæng end i dag. På et individuelt niveau handler det om, at vores studerende skal blive mere bevidste om deres kompetencer og faglige muligheder, og dermed får et bedre grundlag for at træffe

kvalificerede beslutninger angående uddannelsesforløb og karriereveje.

Det overordnede formål med at styrke KADK's praksis- og karrierefremmende initiativer vil være at synliggøre overfor både kandidater og aftagere, hvordan vores særlige vidensgrundlag kan bringes til anvendelse i en erhvervsmæssig sammenhæng.

Det skal stå klart, hvad det er for kompetenceprofiler vores kandidater kommer ud med, og hvordan disse løbende kan tilpasses og være i dialog med et dynamisk jobmarked, samt hvordan disse adskiller sig fra eksempelvis universiteternes og professionshøjskolernes kandidater.

Arbejdet med at øge KADK's karrierefremmende initiativer vil ske ved, at vi skal se på, hvordan vi får integreret flere initiativer i forhold til karrieremodning tidligt i uddannelsen, dels gennem øget fokus på praktik, mere erhvervs- og uddannelsessamarbejde, øget brug af undervisere og faglige spydspidser med forankring i praksis og/eller kunstnerisk udviklingsvirksomhed. Derudover ønsker vi at undersøge om alle udslusnings- og karriererelaterede aktiviteter med fordel kan samles under en paraply, både fysisk og på web, således at dette er synligt og tilgængeligt for alle studerende.

Endelig ønsker vi at arbejde for, at der hele vejen igennem uddannelsen indarbejdes obligatoriske afklaringsforløb, der sikrer de studerendes refleksion over egne kompetencer, læringsmål, karrieremuligheder mm. Dette kan ske i forbindelse med opgaver/evaluering/praktik og refleksionssamtaler.

Vi skal desuden have skærpet fokus på udvikling af strategiske samarbejder med virksomheder, andre uddannelsesinstitutioner og erhvervspartnere.

L [LEDER]

MANIFEST

Da den personlige computer (pc'en) allerførst blev udbredt for snart 30 år siden var både computerens form og dens brugergrænseflade præget af, at computerens tekniske grundlag var ingeniørvidenskaben. Den blinkende cursor i nederste venstre hjørne gav brugeren mulighed for at skrive en kommando. Brugeren skulle tænke og agere som en programmør.

Det blev ændret af Apples designere. På Apple forstod man at arbejde med forståelse for både det tekniske og det intuitive – med indsigt i både videnskab og kunst. Som sådan var Apple præget af de mest betydningsfulde design- og arkitektuskoler i det 20. århundrede. Som disse skoler, forstod man på Apple at gribe nye, udfordrende muligheder og ændre tilværelsen for os alle.

På Apple byggede man indirekte videre på den forståelse, som bl.a. Bauhaus-skolens første undervisningsprogram var baseret på, og som f.eks. hos Johannes Itten blev bygget op omkring de modstridende begreber: "Intuition og metode" eller "subjektiv oplevelsessevne" på den ene side og "objektiv erkendelse" på den anden. Senere Bauhaus-lærere som Josef Albers og László Moholy-Nagy videreudviklede denne tilgang i USA og havde som eksplicit målsætning at lade håndværk, industriel teknik og kunst gensidigt befrugte hinanden i løsningen af konkrete opgaver.

Hochschule für Gestaltung i Ulm, som proklamerede at ville være Bauhaus-skolens europæiske arvtager, videreførte i efterkrigstiden orienteringen mod videnskab og industri. På skolen blev der undervist i discipliner som ergonomi, semiotik, perception og kybernetik, hvortil ledende lærere som Otl Aicher, Hans Gugelot

og Tomás Maldonado leverede et teoretisk fundament til undervisningen i dialog med praksis og med en ambitiøs formgivningsmæssig målsætning om at systematisere store sammenhænge i gennemtænkte løsninger, baseret på god forarbejdning og materialekvalitet, perfektioneret detaljering, ergonomisk tilpasning og hensyn til omgivelserne.

Bauhaus-skolen og Ulm-skolen fik enorm betydning, fordi de forstod at koble tilgange som ellers levede adskilte liv i forskellige uddannelses- og forskningsmiljøer. Skolerne satte en samfundsmæssig dagsorden. De formede deres omgivelser, og blev derved inspirationskilde for design, som siden ændrede verden.

På Apple greb man udfordringen at bringe metode og intuition, teknik og formgivning i dialog med hinanden – og man skabte en revolution. Apple forstod at skabe brugergrænseflader – og computerdesign – der også talte til vores følelser. Vi kalder det design, men skal huske, at design ikke blot er en sidste, ekstra tilsætning til – eller pæn indpakning af – det egentlige. Design er opmærksomhed på og forståelse for det intuitive og for at indarbejde det teknologiske i former, der giver kulturel mening. Design er grebet, der samler, og er som sådan i dialog med middelalderens katedraler. Vi er i dag klar over, at der bag ordet "design" gemmer sig viden om og forståelse for menneskers eksistens og væren – og viden om, hvordan denne forståelse kan artikuleres som form og som grænseflade/dialog med brugeren. Design er afgørende, når vi formgiver til mennesker.

Computeren og mikrochip'en er en ingeniørbedrift. Med designerens indsats har computeren ændret tilværelsen for mennesker over hele kloden.

Når vi i dag siger, at vi – også – skal arbejde videnskabeligt på institutioner, som traditionelt har været præget af arbejde med kunst og kunsthåndværk, er det ikke fordi vi forestiller os, at videnskaben er i stand til at give løsninger på alle de udfordringer, vore

samfund er konfronteret. I dag véd vi, at videnskaben kun giver begrænset forståelse for den natur og kultur, vi lever i – og er. Men videnskaben er ét af vore redskaber til at forstå – og i den forlængelse skabe – liv, der værdigt, smukt kan forlænge sine muligheder ind i en bæredygtig fremtid, som helt sikkert vil byde på udfordringer, vi end ikke aner i dag. Hvad vi kalder evnen til at skabe kunst og give form repræsenterer ved siden af videnskaben et andet, afgørende redskab, vi skal bruge til at skabe fremtiden.

Videnskaben – og videnskabs-teoretikerne – er i dag bevidste om, at videnskabelige undersøgelser i deres natur er eksperimentelle. I dag drejer det sig for videnskaben ikke om at applicere universelle, naturvidenskabelige love på konkrete udfordringer, men om at danne hypoteser – indimellem vilde hypoteser – som kan afprøves ved blandt andet tekniske anordninger i en natur eller kultur, som *an sich* er langt mere kompleks end hvad en videnskabelig beskrivelse vil kunne indfange. Det véd videnskaben godt. Men netop derfor skal videnskaben være præcis: Det er vigtigt, at vi med klarhed forstår at transportere videnskabelige erfaringer fra én situation til en anden, ikke fordi vi forestiller os, at erfaringerne har universel gyldighed, netop ikke, men fordi vi skal kunne bruge og afprøve erfaringerne og deres resultater i andre situationer, hvor resultaterne eventuelt skal ændres: Vi véd derfor i dag, at en vingepå en vindmølle af den og den størrelse i havet ud fra Esbjerg skal konstrueres anderledes end en vingepå en mindre mølle på en mark i Tyskland.

Formen følger ikke af sig selv den videnskabelige beregning. Derimod gælder, at mennesket, der kan gøre videnskabelige erfaringer også – og samtidig – evner at formgive. Vi kan både det ene og det andet: Vi – og vores forståelse for, at en form på én gang kan gribe en lang række aspekter, som vi med videnskaben erfarer stykvist – er muligheden for, at formen kan blive en følge af blandt andet funktionen. Den

bliver det ikke i kraft af en beregning. Den bliver det, hvis vi forstår at formgive, således at den bliver det. Men vi skal samtidig forstå at inddrage andre aspekter end de beregnede og funktionelle i arbejdet med og udviklingen af form.

Kunstnerisk udviklingsvirksomhed artikulerer erfaringer, knyttet til skabelsen af arkitektur og design, som i ét greb repræsenterer ikke blot teknisk viden, men også forståelsen for livsformer (etos) og sansning (æstetik). Men det skal understreges, at selvom ordet "repræsenterer" betyder gen-fremstilling, skal man ikke forestille sig, at det, der er repræsenteret med arkitekturen og designet, findes på en anden måde, et andet sted, end i og med repræsentationen. Arkitektur og design er kulturens måde at tolke og forme livet på, og tolkningen har ingen anden måde at være på end som repræsentation, hvilket vi forstår, når vi for eksempel tænker på hospitalets historie, som repræsenterer forskellige epokers forskellige fortolkninger af liv og helbredelse.

Den skitserede dialog mellem funktion og form – mellem videnskab og kunstnerisk udviklingsvirksomhed – som vi i dag ønsker fremmet, har ikke altid været fremherskende: Hospitalets

historier viser, at selv i bygninger og design, der vedrører helbredelsen af mennesker, har forståelsen for teknologi og for form, sansning, velvære i perioder været kendetegnet af forestillingen om, at helbredelsen, følelsen af velvære, skulle være en simpel – automatisk – følge af teknik og funktion.

Æstetikens Rigshospital - det kongelige Fredriks Hospital (1754-1910) – bevidnede, at formgivernes opmærksomhed primært gjaldt bygningens indpakning, knyttet til brug af koder fra arkitekturhistorien. Hospitalet, som blev skabt samtidig med Kunstakademiets grundlæggelse, viser en arkitekturforståelse – og en forståelse for mennesket – som endnu ikke var udfordret af industrialisering og videnskab. Hygiejnens hospital – pavillion-hospitalet på Blegdamsvej (1910-70) – var imidlertid udtryk for en klinisk sundhedsteknisk tilgang til mennesket, og det blev dén tilgang, som blev forlænget i avanceret, højteknologisk form med det Teknologiske hospital – Rigshospitalet (1970-) – som bevidner, at lægevidenskabens kliniske, tekniske,

1. Den korte redegørelse for hospitalets historie er inspireret af Lars Heslet og Kim Dirkinck-Holmfeldt (red), *Sansernes hospital, København 2007*.

naturvidenskabelige tilgange til mennesket har været styrende for udformningen af arkitekturen og designet, som derfor primært blev en pæn indpakning af en teknologisk, uhyre kompleks og avanceret maskine. Opmærksomheden på det velvære, som opstår, når omgivelserne samlet berører vores sanser, var ikke bærende, gribende, selv ikke når det gjaldt helbredelsen af mennesker.

Men det er ved at ændre sig. Og vi kan spille en afgørende rolle. Der er i dag muligheder for at skabe et anderledes, rigere samspil mellem videnskab og kunst. Men mulighederne kommer ikke af sig selv som en simpel følge af funktionen eller beregningen. Mulighederne skal græbes og skabes af designere og arkitekter, som forstår at inddrage ny teknologi i og med forståelse for, at helbredelse befordres af rammer, skabt med indlevet forståelse for, at puls er sansning, rytme, nærvær, dybde, helhed. Forståelse for det kunstneriske må udvikles på lige fod med – og som noget særligt i forhold til – vore teknologiske og videnskabelige landvindinger, hvis vi vil skabe rammer for liv, der lever.

Det er vores ambition, at på fremtidens KADK skal videnskabelig forskning og

kunstnerisk udviklingsvirksomhed arbejde på højeste niveau for derved gensidigt at berige hinanden i løsningen af konkrete udfordringer, knyttet for eksempel til spørgsmål om bæredygtighed og som fordrer mere og andet end det, som henholdsvis det kunstneriske eller det teknisk-videnskabelige vil kunne bidrage med isoleret, hver for sig. Intet er vel i grunden mere bæredygtigt end en fly-vinge, som blandt andet har inspireret vindmølleindustrien. Og selvom arkitektur ikke er fly – og selvom Le Corbusier også lod sig inspirere til taget på sit Ronchamp-kapel af et krabbeskjold, han fandt på stranden på Long Island – er det et faktum, at kapellets tag i sig rummer en avanceret geometri og matematik, og at taget rent faktisk blev konstrueret under inspiration af en fly-vinge.

Det er med den forståelse, vi vil skabe en uddannelsesinstitution, som på baggrund af videnskabelig forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed – og i tæt dialog med fagernes praksisproblemer og forskellige typer af kravspecifikationer – skaber kandidater, som kan håndtere udfordringer, deres undervisere end ikke kan forestille sig.

“Når vi taler om videnskabelig forskning, taler vi ikke kun om naturvidenskabelig forskning, men også om samfundsvidenskabelig og/eller kulturvidenskabeligt orienterede tænkingsformer, positioner og metoder. Vi taler om videnskaben overordnet, fordi ethvert videnskabeligt samfund i dag er klar over, at man må arbejde tesestyret og dermed undersøge omhyggeligt indkredsede emner. Man kan ikke finde videnskabelige svar på “det hele”. Videnskabsteoretikeren, Gaston Bachelard, har et sted tilkendegivet, at videnskaben blev moderne – og skabte langt flere originale erkendelser – netop da den opgav at finde svar på “det hele” og i stedet – eksperimentelt, undersøgende, med opmærksomhed på det særlige – arbejdede med forståelse for, at erkendelser er specifikke og tid- og stedbunde.”

SEKTION 2

B [BAGGRUND]

KADK'S VIDENSGRUNDLAG PÅ PH.D- OG FORSKNINGSNIVEAU

Denne sektion handler om KADK's vidensgrundlag - herunder om forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed i særdeleshed. Sektionen henvender sig navnlig til forskere og undervisere, der ønsker at vide mere om de rammemæssige vilkår for forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed, som vi som institution er underlagt, og hvorledes vi kan arbejde på at synliggøre og styrke de kunstneriske dimensioner i skolernes faglige felter.

KADK'S FORSKNINGSBEGREB - VIDENSKABELIG FORSKNING

Med Forskningsakkreditering af Kunstakademiets Konservatorskole og Danmarks Designskole i 2010 og med Evalueringen af forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed på Kunstakademiets Arkitektskole i 2005/10 (evalueringen pågår og selvevalueringssrapporten blev formuleret under indtryk af den helt aktuelle forskningspolitiske situation i 2012), har skolerne hver især i de senere år defineret kategorier for forskning inden for deres respektive fagfelter. I Trods mindre forskelle i forskningsbegrebernes afgrænsninger orienterer skolerne sig overordnet set mod et alment forskningsbegreb i overensstemmelse med OECD's forskningsstermer.

I formuleringen af en fælles forskningsstrategi for KADK er det målsætningen at fastholde dette grundlag, og derfor vil OECD's begreber blive gennemgået nedenfor:

OECD'S FORSKNINGSBEGREB, FRASCATI MANUALEN

OECD's definitioner af forskning og eksperimentel udvikling er formuleret i Frascati Manualen fra 1963, der er den internationalt anerkendte standard for

udarbejdelsen af statistiske undersøgelser af forsknings- og udviklingsaktiviteter. Manualen fastslår, at forskning og udvikling skal ses i sammenhæng, og aktivitetsformerne defineres på følgende måde: "Forskning og udvikling omfatter skabende arbejde foretaget på et systematisk grundlag med henblik på at øge den eksisterende viden, herunder viden vedrørende mennesker, kultur og samfund, samt udnyttelse af den eksisterende viden til at anvise nye praktiske anvendelser. Den overordnede definition dækker over: grundforskning, anvendt forskning og udviklingsarbejde." I

De tre aktiviteter er formuleret på følgende vis:

- Grundforskning er originalt eksperimenterende eller teoretisk arbejde med det primære formål at opnå ny viden og forståelse uden nogen bestemt anvendelse i sigte. Inden for KADK's fagfelter kan det f.eks. være filosofisk reflekterende, historiske eller begrebsudredende videnskabeligt arbejde.
- Anvendt forskning er originale undersøgelser med henblik på at

1. Jf. Kultuministeriet: Forskningsbegreber og tilgrænsede begreber, http://kum.dk/Documents/Publikationer/2009/Forskningsstrategi_for_Kulturministeriets_omraade/html/chapter04.htm

opnå ny viden, primært rettet mod bestemte praktiske mål. Inden for KADK's fagfelter kan det f.eks. være kvantitative eller kvalitative undersøgelser eller metodeudvikling inden for afgrænsede felter.

- Udviklingsarbejde/praksisbaseret forskning er systematisk arbejde baseret på anvendelse af viden opnået gennem forskning og/eller praktisk erfaring med det formål at frembringe nye eller væsentligt forbedrede materialer, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser. Inden for KADK's fagfelter kan det f.eks. være materialeundersøgelser, afprøvning af processer og udvikling af eksperimentelle prototyper.

På arkitektur- og designfeltet opereres desuden med termen "Research through design" der er en underkategori til praksisbaseret forskning, og som er videnskabelig forskning, der er i overensstemmelse med det almene forskningsbegreb, men rummer en formgivende, eksperimenterede praksis, som på forskellig vis rækker ud mod fagets praksis, redskaber og det konkrete forslagsstillende.

"Sammenfattende for forsknings- og afleveringsformerne inden for OECD's ramme gælder det, at forskningen indbefatter en eksplicit tesestyrelse, dokumentation af metoder og eksperimenter samt skriftlig afrapportering og efterprøvelighed."

De forskellige kriterier for forskning er allerede i anvendelse og velimplementeret på skolerne og det er en målsætning, at de fremover også skal ligge til grund for evaluering, afrapportering af forskningen på KADK i samarbejde mellem forskningslederen, faglederne, institutledere og studieprogramansvarlige.

Det er en erklæret målsætning, at vi samlet set skal styrke forskningen på KADK, dels ved at vi øger institutionens forskningsvolumen, styrker forskningsbaseringen af uddannelsen, udvikler en profileret Ph.d.-skole og indgår flere strategiske forskningssamarbejder med danske og internationale institutioner.

CITA (Center for Informationsteknologi og Arkitektur) fokuserer i deres forskning på formgivning og udvikling af rum der er defineret af fysiske og digitale dimensioner.

DOKUMENTATION AF VIDENSKABELIG FORSKNING PÅ PH.D-NIVEAU

På linje med andre højere læreranstalter er Ph.D.-afhandlinger på KADK underlagt fordringen om at honorere alment gældende krav til videnskabelighed, som de blandt andet artikuleres i Ny dansk kvalifikationsramme for videregående uddannelse fra 2007, som KADK på Ph.d.-niveauet har tilsluttet sig uændret. Det betyder, at kandidaten gennem Ph.d.-studiet skal have mulighed for at nå et niveau, hvor man blandt andet "mestrer de videnskabelige metoder og redskaber inden for fagområdet".

På baggrund af de gældende fordringer skal afhandlinger opfylde alment gældende kriterier for videnskabeligt arbejde, herunder eksplicit tesestyrelse, dokumentation af metoder og eksperimenter, redegørelse for 'state-of-the-art' inden for forskningsfeltet og for forskningens relevans.

På KADK går forskellige typer af forskningstilgange hånd i hånd og med forskellige vægtning.

Et eksempel kunne f.eks. være CITA's praksis, der samlet – og i forhold til konkrete temaer – arbejder og artikulerer

“En kerneudfordring for KADK er ideen om kunstnerisk udviklingsvirksomhed. Det er vores særlige forhold til videnskaben og samfundet, der koncentrerer sig i denne idé, som vi alle har et forhold til - fra tegnebordet over modellen til portfolioen. Men hvad betyder det? Og hvordan arbejder vi systematisk med det?”

resultater, der kan være henholdsvis grundforskning, anvendt forskning og praksisbaseret forskning. Da KA for nylig og som led i den pågående forskningsevaluering skulle selvevaluere sin forskning og dermed præsentere den for et internationalt evalueringspanel, valgte CITA at præsentere sin forskning i fire, sorte bokse. Hver boks rummede en række forskellige forskningsresultater, som udkom af arbejdet med det emne, der var boksens samlede overskrift. Hermed har CITA forstået at skabe en række forskellige resultater – videnskabelige artikler, udstillinger, kataloger, konkrete objekter – om ét emne, der således er afsøgt med en række forskellige redskaber, der kan supplere hinanden i forskningscenteret. Som sværme om en attraktor – et emne – honorerer CITA’s forskere hermed OECD’s forskningskritik på forskellig vis.

Et andet eksempel kunne være Konservatorskolens ”MEMORI”-projekt. Forskning i foreningens indvirkning på kulturarvsgenstande er også forskning i, hvordan man designer miljøer, der kan beskytte genstandene mod forureningens indvirkning – og i hvordan man på dette område kan bidrage med energibesparelse, der kan hjælpe til at afbøde globale klimaændringer. Det hænger sammen: Årsagen til forurening – og til nedbrydningen af kulturarven – kan transformeres til en virkning, der bidrager til bevaring af kulturarvens værdier.

MEMORI-forskningsprojektet udvikler et lille bærbart instrument – et såkaldt dosimeter – som kan måle forureningen lokalt og koble målingerne med data og viden om de materialer, som er berørt. Projektet er internationalt, støttet af EU’s 7. rammeprogram og involverer en lang række aktører, heriblandt forskere fra Konservatorskolen med forskellig viden og erfaring, som – samlet, via datedeling – kan give indsigt i, hvorledes forskellige faktorer påvirker forskellige miljøer og materialer. Projektets resultater formidles i form af videnskabelige publikationer, på konferencer, workshops – og i Konservatorskolens undervisning.

Et tredje eksempel kunne være forskerklyngen i co-design ved Designskolen og deres projekt om design til pårørende til alzheimer-patienter. Dette projekt befinder sig i grænselandet mellem praksisbaseret forskning og research by design og afrapporteres både som forskning gennem videnskabelige papers og i prototyper. I projektet, der blev udviklet i samarbejde mellem studerende ved Designskolen, Alzheimerforeningen og en stor, multinational medicinalvirksomhed, blev der sat fokus på alzheimerpatienters og deres pårørendes udfordringer i hverdagen via en kombination af brugerinvolvering og designerens evne til at visualisere og give nye ideer fysisk form. Projektet mundede ud i en række konkrete studenterprojekter, bl.a. en dialogboks, der indeholder visuelle spil, bøger og dokumentarvideo som værktøj til at fremme dialog med og mellem alzheimerpatienter, pårørende og professionelle i plejesektoren. Desuden er projektet dokumenteret i forskningspapers og bogen Design Research: Six views in a box – Dialogues on Everyday Life with Altheimers.

D [DEBAT]

DEFINITION AF KUNSTNERISK UDVIKLINGSVIRKSOMHED PÅ PH.D.-NIVEAU:

I overensstemmelse med lovgivningen for KADK er vi som institution ikke kun forpligtet til at bedrive forskning: Kunstnerisk udviklingsvirksomhed er også en del af Arkitektskolens og Designskolens lovgrundlag og er helt central for både innovation og vidensproduktion på institutionen.

Frem til nu er den kunstneriske videns- og erkendelsesproduktion, der er blevet udviklet med afsæt i kunstnerisk

Konservatorskolens Memory-projekt kombinerer forskellige forskningstilgange i udvikling af metoder og redskaber til bevaring af kulturarvs-genstande.

I Designskoles Co-design gruppe arbejdes med praksisbaseret designforskning, der afrapporteres i videnskabelige papers og i konkrete prototyper.

udviklingsvirksomhed, imidlertid kun i mindre grad blevet dokumenteret og akkrediteret som en “forskningskategori” i egen ret. Blandt andet har der manglet fælles rammer og kriterier for dokumentation af virksomheden som en særskilt videns- og erkendelseskabende aktivitet. Indtil dato er vi kommet et skridt nærmere muligheden for akkreditering af kunstnerisk udviklingsvirksomhed med rapporten fra Kulturministeriet fra 2012, som omtales nedenfor. Vi mangler dog yderligere, insitutionsspecifik kvalifikation

af udviklingsvirksomheden.

Med Kulturministeriets rapport for ”Kunstnerisk udviklingsvirksomhed” (2012) har kunstneriske uddannelsesinstitutioner i Danmark fået en overordnet udredning af begrebet og dermed et forskningspolitisk udgangspunkt for at påbegynde arbejdet med mere specifikt at definere institutionernes forståelse for – og krav til dokumentation af – kunstnerisk udviklingsvirksomhed.

I KUM’s rapport anbefales det, at den

overordnede, fælles definition af kunstnerisk udviklingsvirksomhed, er som følger:

”Kunstnerisk udviklingsvirksomhed er en integreret del af en kunstnerisk proces, der fører frem til et offentligt tilgængeligt resultat og ledsages af en refleksion over såvel processen som præsentationen af resultatet.”

I definitionen forudsættes det, at den kunstneriske praksis og den ledsagende refleksion, som indgår i den kunstneriske udviklingsvirksomhed, foregår på højeste niveau. Desuden fastslår rapporten, at der i tilknytning til det kunstneriske resultat bør foreligge en redegørelse for følgende aspekter:

- Placering af kunstnerisk praksis i forhold til eget fagområde nationalt og internationalt.
- Redegørelse for, hvordan projektet bidrager til udviklingen inden for fagområdet.
- Kritisk refleksion over proces (kunstneriske valg og metode, dialog med netværk og fagmiljøer m.m.).
- Kritisk refleksion over resultat (egenvurdering i forhold til projektbeskrivelse).

I rapporten fastslås det endvidere, at refleksionerne over den kunstneriske udviklingsvirksomhed skal være offentligt tilgængelige og af blivende karakter. Forskeren vælger selv medie og præsentationsform, ligesom den ledsagende refleksion ikke nødvendigvis behøver at have skriftlig karakter. Det afgørende er, at der sker en formidling til fagfæller (peers) i et medie, som kan anerkendes – og benyttes (af fagfæller) til bedømmelse af den kunstneriske udviklingsvirksomhed.

Vægtningen i det enkelte projekt mellem kunstnerisk produkt og refleksion er i praksis – ifølge rapporten – variabel, idet den afhænger af det konkrete kunstområde og den konkrete undersøgelse.

Den enkelte institution kan vælge at opstille yderligere og mere specifikke krav til kunstnerisk udviklingsvirksomhed, men de institutionelle rammer bør være fleksible af hensyn til den store diversitet, der er i kunstnerisk udviklingsvirksomhed selv inden for samme kunststart.¹

I udredningen af begrebet kunstnerisk udviklingsvirksomhed foreslår vi, at KADK tager udgangspunkt i Kulturministeriets overordnede definition af begrebet. Det sker ud fra en betragtning om, at denne definition sikrer rummelighed og fleksibilitet i forhold til brug af begrebet, men samtidig kan være et afsæt for mere fagspecifikke konkretiseringer inden for KADK’s forskelligartede fagmiljøer.

På baggrund af Kulturministeriets rapport foreslås en todelt definition af kunstnerisk udviklingsvirksomhed, som vedrører **aktiviteten** og **dokumentationen** af virksomheden.

FORSLAG TIL DEFINITION PÅ AKTIVITETEN KUNSTNERISK UDVIKLINGSVIRKSOMHED:

”Kunstnerisk udviklingsvirksomhed er en integreret del af en arkitektonisk eller designmæssigt skabende proces, der fører frem til et offentligt tilgængeligt resultat og ledsages af en refleksion over såvel processen som præsentationen af resultatet”.¹

KADK’s krav til dokumentation bygger på en antagelse om, at der i afrapportering af kunstnerisk udviklingsvirksomhed skal værnes om, at det kunstneriske sprog repræsenterer en egen måde at tænke på, forskellig fra – men ofte i dialog med – den begrebsbårne. Det er således afgørende, at der tages hensyn til, at kunstværker og produkter – og dokumentationen af værker og produkter og den proces, der førte frem til værket/produktet i billeder, tegninger,

prototype eller sprogbårne forklaringer – kan være selvstændige og meningsbærende i kraft af det kunstneriske sprog, de trækker på og udvikler, og de løsninger, værkerne/produkterne skaber.

På det grundlag ønsker vi at udvikle forskellige krav til dokumentation af kunstnerisk udviklingsvirksomhed på forskellige niveauer af uddannelserne. Der skal således ved krav til dokumentation tages hensyn til, at nogle kunstneriske udtryk har karakter af ”grundforskning” og som sådan primært vil kunne læses – og vurderes – af fagfolk (peers), hvorfor arbejdets resultater i nogen grad vil være indforstående. Dette repræsenterer imidlertid samtidig en selvstændig udfordring, som institutionen også skal løfte: Arbejdet og dets resultater skal dels danne basis som undervisningsmateriale, dels gøres tilgængeligt for en bredere kreds af fagfæller, og herunder f.eks. aftagervirksomheder og et alment interesseret publikum.

Det vil være afgørende for institutionen samlet at bringe de forskellige niveauer – og herunder videnskab og kunstnerisk udviklingsvirksomhed, uddannelse og forskning, indforstået og udadvent kommunikation – i dialog med hinanden. Det skal ikke forstås sådan, at denne dialog sikres af den enkelte forsker hele tiden, men at forskeren er sig sammenhængene bevidst, således at institutionen samlet kan sikre udveksling mellem sine forskellige områder.

Kravene fokuserer på en styrkelse af kunstnerisk udviklingsvirksomhed som aktivt- og erkendelsesform på KADK, men tager samtidig i betragtning, at uddannelsen har behov for at styrke forståelsen for fagets videnskabelighed: Mens ”forskningsniveauet” kræver særlig opmærksomhed på afklaring af kunstnerisk udviklingsvirksomhed, kræver ”uddannelsesniveauet” omvendt styrket forståelse for fagets videnskabelige aspekter.

Ph.D.-afhandlinger, der bygger på kunstnerisk udviklingsvirksomhed eller hvor

virksomheden indgår som en del af et Ph.D.-projekt, er idag samtidig – og uomgængeligt – underlagt krav om at honorere fordringer til videnskabelighed (jvf. bl.a. førnævnte Ny dansk kvalifikationsramme for videregående uddannelse fra 2007).

Den danske kvalifikationsramme på Ph.d.-niveauet skaber dog samtidig mulighed for, at KADK forfølger sin ambition om – i visse tilfælde – også at gøre kunstnerisk udviklingsvirksomhed til et aspekt af afhandlingen, for så vidt det hedder, at kandidaten skal kunne ”analysere, evaluere og udvikle nye idéer herunder designe og udvikle nye teknikker og færdigheder inden for fagområdet”.

På den baggrund foreslår vi, at der (jvf. kravene i KUM’s rapport) i tilknytning til det kunstneriske resultat på Ph.d.-niveau skal foreligge en redegørelse på videnskabeligt niveau for følgende aspekter:

- Placering af den arkitektoniske eller designmæssige praksis i forhold til eget fagområde nationalt og internationalt.
- Redegørelse for, hvordan projektet bidrager til udviklingen inden for fagområdet.
- Kritisk refleksion over proces (kunstneriske valg og metode, dialog med netværk og fagmiljøer m.m.).
- Kritisk refleksion over resultat (egenvurdering i forhold til projektbeskrivelse).

”Ph.d.-afhandlinger på KADK, som vægter arbejdet med kunstnerisk udviklingsvirksomhed, bør således indeholde et værk, produkt, eksperimentel prototype, udstilling, e. lign. og i tilgift hertil en videnskabelig refleksion, der redegør for værkets relation til andre værker og de kulturelle kontekster, det indgår i. Vægtningen i det enkelte Ph.D.-projekt mellem kunstnerisk produkt og refleksion er imidlertid variabel og afhænger af det konkrete fagområde og den konkrete undersøgelse.”

Bedømmelsen af afhandlinger med afsæt i kunstnerisk udviklings-

¹ Rapport om kunstnerisk udviklingsvirksomhed. Udredning af vidensgrundlaget på de videregående kunstneriske uddannelser. Kulturministeriet (2012) p. 12.

virksomhed bør foretages af fagfæller (peers), således at bedømmelsesudvalget samlet vil være kvalificeret til at bedømme afhandlingens spændvidde og således såvel det kunstneriske produkt som den skriftlige, videnskabelige refleksion.

ET BUD PÅ KRITERIER FOR EVALUERING AF RESULTATER AF KUNSTNERISK UDVIKLINGSVIRKSOMHED

Ud over den todelte definition vedrørende aktiviteten og dokumentationen af kunstnerisk udviklingsvirksomhed må KADK desuden udvikle en række parametre for evaluering af resultater af kunstnerisk udviklingsvirksomhed.

Det er et vanskeligt og komplekst arbejde at fastlægge KADK's institutionelle kriterier for, hvorledes vi skal arbejde med at evaluere kunstnerisk udviklingsvirksomhed på de forskellige niveauer i uddannelsen.

I det følgende har vi bedt henholdsvis professor i kunstnerisk udviklingsvirksomhed på KA, Anders Abraham, og forskningsleder og lektor ved KD, Troels Degn Johansson, om at give deres bud på, hvorledes der i deres øjne kan arbejdes med kunstnerisk udviklingsvirksomhed på de to skoler. De to bud skal sammen med definitionerne baseret på KUM's rapport (gennemgået ovenfor) samt de kommende måneders fagdebat danne basis for, at der kan etableres en fælles politik for udvikling, dokumentation og evaluering af kunstnerisk udviklingsvirksomhed for KADK.

Anders Abrahams forslag tager udgangspunkt i de generelle krav til dokumentation af kunstnerisk udviklingsvirksomhed, og kriterierne i forslaget er i deres definition i vid udstrækning i overensstemmelse med kriterierne fremlagt i KUM's rapport. Desuden præsenterer hans forslag en række begreber til evaluering af resultater af kunstnerisk udviklingsvirksomhed, og som fremlægges som

paralleller til den videnskabelige forsknings traditionelle kriterier, men rettet specifikt mod vurdering af kunstnerisk udviklingsvirksomhed indenfor arkitekturfeltet.

Troels Degn Johanssons indlæg beskriver, hvorledes der tidligere har været arbejdet med kunstnerisk udviklingsvirksomhed på Designskolen, og han fremlægger desuden en række bud på, hvorledes skolen fremover kunne arbejde på at styrke kunstnerisk udviklingsvirksomhed gennem bl.a. øget fokus på værkstedernes kunstneriske virksomhed og vidensproduktion og på systematisk dokumentation af aktiviteten kunstnerisk udviklingsvirksomhed til brug i udvikling af fagene og i undervisningen.

D [DEBAT]

KUNSTNERISK UDVIKLINGSVIRKSOMHED PÅ ARKITEKTSKOLEN

Et arbejdsudvalg bestående af Carsten Juel-Christiansen, Steen Høyer, Henrik Oxvig og undertegnede fik i 2011 til opgave, af daværende rektor Sven Felding, at komme med et forslag til "En beskrivelse af, hvad der kendetegner kunstnerisk udviklingsvirksomhed samt konkrete kriterier for bedømmelse."

Forslaget, der alene vedrører arkitektur, lyder i uddrag som følger: "I et historisk – og i et aktuelt, nutidigt – perspektiv gælder, at kunstnerisk udviklingsvirksomhed artikulerer muligheder, som skaber basis for indsigt og viden, som kulturen alene kan opnå og udvikle via de ressourcer, som bærer arbejdet. Kunstnerisk udviklingsvirksomhed er som sådan betegnelsen for en suveræn praksis, relateret ambitionen om at skabe optimale livsvilkår på aktuelle betingelser. Kunstnerisk udviklingsvirksomhed er i dialog med

samfundets videnskabelige habitus, der på sin side skal forstå, at i det omfang viden skal genereres i dialog med det kunstneriske udviklingsarbejde, må suveræniteten for dette arbejde sikres. Kunstens ambition om at oprette ny betydning i den verden og den tid, vi lever i, er med andre ord ikke sammenfaldende – men ofte i dialog – med videnskabens ambition om at skabe ny viden. Hvor det er målet for den videnskabelige forskning at opnå kommunikerbar viden igennem systematiske undersøgelser, da er det parallelt hertil målet for den kunstneriske udviklingsvirksomhed at inkarnere en indsigt, der ikke objektiviseres af de anvendte metoder, men som i sin materialebundne fremtræden aktualiserer en grunderfaring om at skabe, at betyde. Det er i denne egenskab, at kunstnerisk udviklingsvirksomhed sætter et kriterium om ny værdi parallelt til videnskabens kriterium om ny viden. Og det er på det grundlag, at der for bedømmelsen af den kunstneriske udviklingsvirksomhed må formuleres andre kriterier end de, der gælder for den videnskabelige forskning.

De følgende, fire kriterier er forslag til kriterier for bedømmelse af kunstnerisk udviklingsvirksomhed. Kriterierne er formuleret på baggrund af et studie af de sidste 25 års produktion af kunstnerisk udviklingsvirksomhed fra Kunstakademiets Arkitektskole. Disse kriterier kan ses som en parallel til den videnskabelige forsknings kriterier – originalitet, transparens og gyldighed / originality, significance and rigour.

1.1. DOKUMENTATION

Kunstnerisk udviklingsvirksomhed er reflekteret kunstnerisk virksomhed Kunstnerisk udviklingsvirksomhed foreligger i et tilgængeligt materiale. Materialet er tilgængeligt for en refleksion, som enten foretages – eller er foretaget – af den udførende eller af andre. Materialet skal i en bedømmelse kunne placeres i en klasse af arbejder inden for faget, der har udvist relevans for fagets udvikling.

1.2. TYDELIGHED

Kunstnerisk udviklingsvirksomhed skaber ny kunstnerisk værdi. Kunstnerisk udviklingsvirksomhed virker i sin fremtræden. Det skal i en bedømmelse være muligt at afdække virkemåden, hvad der virker, hvordan det virker og hvilken forskel der sættes.

1.3. TÆTHED

Kunstnerisk udviklingsvirksomhed er rettet imod verden. Kunstnerisk udviklingsvirksomhed inddrager fænomener og strukturer i sammenhænge, der ikke foreligger på forhånd. Det skal være muligt at forstå hvilke forskelle i verden, der bringes til at virke sammen i arbejdets materialebundne fremtræden.

1.4. DYBDE

Kunstnerisk udviklingsvirksomhed udvikler kunsten. Kunstnerisk udviklingsvirksomhed sætter nye regler for interne og eksterne sammenhænge i den kunstneriske praksis og etablerer nye rammer for fortolkning af omverdenen. Det skal i en bedømmelse være muligt at afdække relevante relationer til allerede eksisterende betydningsdannelser i kulturen og samfundet. Tydelighed, tæthed og dybde skal forstås som dimensioner i en reflekteret, kunstnerisk praksis, som henviser til de æstetiske, tekniske og betydningsmæssige planer, der sættes på spil i kunstnerisk udviklingsvirksomhed.

Udviklingsarbejdet skal foreligge tilgængeligt – dokumenteret – men det vil ikke være et krav, at nævnte dimensioner skal kunne udskilles og bedømmes særskilt. De skal kunne ses samlet som betingelser for at kunne vurdere den kunstneriske udviklingsvirksomhed. Det bør heller ikke være et krav, at den udøvende selv i udstrakt grad skal kunne udfolde kriterierne i skriftlig form i en refleksion. Fordi det ikke altid er rimeligt at kræve, at den der har opøvet og udviklet en form for sprogudøvelse – et kunstnerisk udtryk – i samme bevægelse skal kunne udtrykke det samme i et andet sprog."

Arbejdsudvalgets beskrivelse af kriterierne mener jeg er meget brugbare, men der er behov for at diskutere og udvikle dem før de kan blive implementerede som gældende praksis.

KUNSTNERISK UDVIKLINGSVIRKSOMHED er en refleksiv praksis: Det har ikke ét udtryk, det er ikke udviklet gennem én særlig metode, det ser ikke ud på en særlig måde. For at kvalificere sig som kunstnerisk udviklingsvirksomhed, må det arkitektoniske arbejde og refleksionen over det forholde sig til en række kriterier. Hvis en underviser på Akademiet producerer fx et projektforslag, en undersøgelse eller har tegnet et hus, kan det blive klassificeret som kunstnerisk udviklingsvirksomhed, hvis det: 1. Dokumenteres fx i bogform og indeholder en refleksion over arbejdet i form af fx tekst, fotos, skitser mm. 2. Reflekterer over, hvad det "nye" i projektet er, 3. Fremhæver hvilke ideer, som bringes sammen i arbejdet, og 4. Peger på, hvad det bygger på, og hvilke andre, der arbejder med lignende ideer og tanker. I mine øje er kvaliteten ved disse kriterier, at de ikke peger på en form og er operative i forhold til den enkelte arkitekt. Tanken er, at man ved at opfylde disse kriterier og efter en peer review kan få sit arbejde kategoriseret som **KUNSTNERISK UDVIKLINGSVIRKSOMHED**. Det vil være oplagt at samle denne dokumentation på KADK's bibliotek, så man med tiden kan opbygge et arkiv for **KUNSTNERISK UDVIKLINGSVIRKSOMHED** på Kunstakademiets Arkitektskole.

*Anders Abraham, professor,
studieleder for kandidatprogrammet,
Kunst og Arkitektur.*

D [DEBAT]

KUNSTNERISK UDVIKLINGS-VIRKSOMHED PÅ DESIGNSKOLEN

Kunstakademiets Designskole har ikke haft en separat strategi for kunstnerisk udviklingsvirksomhed; men forskningen på Designskolen har siden etableringen i 2003 i stigende grad baseret sig på udviklingsvirksomhed af kunstnerisk, teknologisk, materialeorienteret og/eller metodisk karakter; det være sig typisk i form af praksis-baseret, eksperimentel forskning inden for f.eks. keramik, co-design, illustration og tekstil. Denne form for kunstnerisk udviklingsvirksomhed har typisk indgået i større forskningsprojekter inden for rammerne af f.eks. ph.d.-projekter.

Designskolen har endvidere siden 2008 uddelt midler fra Puljen til Udviklingsvirksomhed i form af timer til fri- eller tilkøb, hvor Designskolens medarbejdere har haft mulighed for at gennemføre udviklingsprojekter med henblik på at skabe viden, som kunne bruges i undervisningen inden for de traditionelle specialeområder. Kravene til afrapportering ved udviklingspuljerne er systematisk dokumentation og en kort skriftlig redegørelse formidlet på en måde, så materialet uden videre kan indgå i undervisningen. I enkelte tilfælde har arbejder gennemført i regi af udviklingspuljen ledt til udstilling af kunstnerisk virksomhed (dvs. kunsthåndværk), som har været baseret på den viden, som blev skabt i udviklingsprojektet.

Designskolen udgav i 2010 rapporten "Artistic Practice and Modern Design Education", som foretog en udredning af begreber om kunstnerisk udviklingsvirksomhed i en dansk og international sammenhæng (Copenhagen Working-Papers on Design, 2010:3). Kunstnerisk udviklingsvirksomhed er hverken kunst eller forskning i egentlig forstand, men består i udvikling af viden om f.eks. metode/greb, teknologi og materialer i form af systematisk

dokumentation baseret på reference til toneangivende praksis inden for området ("state-of-the-art"). Som sådan er kunstnerisk udviklingsvirksomhed et nødvendigt grundlag for designuddannelsen og et fortrinligt udgangspunkt for forskning og kunstnerisk virksomhed (kunsthåndværk, billedkunst mv.).

Kunstnerisk udviklingsvirksomhed har ikke til hensigt at skabe kunstneriske værker og kan ikke forventes at fungere på kunstens præmisser med reference til Kunsten som institution. Formålet med kunstnerisk udviklingsvirksomhed er et andet; netop produktion af viden. Kunstnerisk udviklingsvirksomhed kan heller ikke uden videre sammenlignes med forskningsvirksomhed. Der findes ikke en international offentlighed inden for kunstnerisk udviklingsvirksomhed, som kan sidestilles med forskersamfundet, og det er derfor urealistisk at forvente, at arbejder inden for kunstnerisk udviklingsvirksomhed skulle kunne bedømmes gennem peer review på samme måde, som det er tilfældet med forskningsproduktion. Det kan heller ikke forventes, at kunstnerisk udviklingsvirksomhed mødes med forskningens krav til analyse, teoriudvikling og inddragelse af toneangivende forskning og udviklingsvirksomhed; men det vil typisk være naturligt at gennemføre et sådant arbejde i form af en forskningspublikation, så den skabte viden inden for kunstnerisk udviklingsvirksomhed kan komme forskningsoffentligheden til gode, dvs. typisk i form af anvendt eller praksisbaseret forskning. Noget tilsvarende gælder i øvrigt for den egentlige kunstneriske virksomhed, hvor værket ligeledes vil kunne gøres til genstand for en forskningsmæssig behandling; men hvor selve det kunstneriske værk har et helt andet sigte.

Designskolen har et stort behov for at øge omfanget af kunstnerisk udviklingsvirksomhed, så designuddannelsen sikres et tilstrækkeligt vidensgrundlag med hensyn til greb, teknologier og materialer inden for de traditionelle og nye uddannelsesprogrammer. Kunstnerisk udviklingsvirksomhed må være et centralt vidensgrundlag for designuddannelsen – både med hensyn til viden om materialer og teknologier, færdigheder i forhold til beherskelsen af de væsentligste metoder og greb og kompetencer i forhold til selv at kunne drive kunstnerisk udviklingsvirksomhed inden for den studerendes eget fagområde. Der er desværre meget viden, som gennem årene er gået tabt i takt med, at kunstnerisk ledende medarbejdere har forladt Designskolen. Det vil være oplagt fremover at lade værkstederne udgøre ramme for en mere omfattende kunstnerisk udviklingsvirksomhed – og naturligvis gerne også forskningsvirksomhed – så værkstederne kan få en mere central rolle i udvikling af ny viden. Det vil ligeledes være oplagt at lade KADK's bibliotek samle resultaterne af den kunstneriske udviklingsvirksomhed i form af et fælles arkiv, hvor selve dokumentationsmaterialet dog nok med fordel skal kunne forefindes fysisk ude i undervisningsmiljøerne – gerne netop i nærheden af værkstederne.

Kriterierne for kunstnerisk udviklingsvirksomhed må først og fremmest basere sig på systematisk dokumentation samt en kort, skriftlig afrapportering, som tydeligt gør rede for præmisserne for det udviklede materiale, og hvordan materialet skal placeres i forhold til den toneangivende kunstneriske virksomhed inden for faget. Det må endvidere være et kriterium for kunstnerisk udviklingsvirksomhed, at det gøres tilgængeligt for designuddannelsen, så materialet direkte kan indgå i undervisningen.

*Troels Degn Johansson,
lektor og leder af
Center for Teori og Metode*

B [BAGGRUND]

EKSEMPLER PÅ KUNSTNERISK UDVIKLINGS- VIRKSOMHED PÅ KADK

Martin Kaldahl: Det digitale ler

Keramiker Martin Bodilsen Kaldahl benytter sig i sin kunstneriske udviklingsvirksomhed bl.a. af digitale instrumenter. Her udforsker han mødet mellem digitale medier og materialet ler, teknik og kunst, det reproducerbare og det unikke samt teknologi og håndværk. I arbejdet udforskes nye områder for inspiration og dermed skabe nye muligheder for udvikling af den kunstneriske genre.

Formålet med "Det Digitale Ler" var egentlig at bedrive egentlig kunstnerisk virksomhed; men projektet udviklede sig på en måde, hvor udviklingsvirksomheden fik en mere selvstændig dimension og blev fremhævet ved projektets afsluttende publikation og udstilling.

Processen og resultatet af udviklings-

Martin Kaldahl: Det digitale ler, 2008.

F [FAKTA]

Kunstnerisk udviklingsvirksomhed, praksisbaseret forskning og kunst jvf. Kulturministeriets rapport om kunstnerisk udviklingsvirksomhed

Videnskabelig forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed indgår i et kontinuum af forskellige former for videns- og erkendelsesproduktion. I den ene ende af dette kontinuum findes det fuldt dokumenterede og reproducerbare videnskabelige resultat, og i den anden ende den konkrete og tids- og stedbundne kunstneriske begivenhed. Mellem disse befinder sig dels forskellige former for praksisbaseret forskning, dels kunstnerisk udviklingsvirksomhed.

Den praksisbaserede forskning er en videnskabeligt anlagt forskning, der inddrager handlinger og begivenheder, som ikke er systematiske eller eksakt reproducerbare, men som ikke desto mindre kan bidrage til at producere videnskabeligt anerkendte resultater.

Den kunstneriske udviklingsvirksomhed, på sin side, lægger sig op ad den kunstneriske praksis, men nu kombineret med et sæt definitionsbestemte kriterier for eksplicit refleksion, dokumentation og formidling, som kan bidrage til at fastholde, videreudvikle og formidle indsigt knyttet til kunstneriske processer og begivenheder og resultater.

Den 'rene' kunstneriske praksis defineres som en selvstændig erkendelseskabende aktivitet, der ikke kan underkastes de kriterier og krav om formalisering og refleksion som den kunstneriske udviklingsvirksomhed skal leve op til.¹

¹ Rapport om kunstnerisk udviklingsvirksomhed. Udredning af vidensgrundlaget på de videregående kunstneriske uddannelser. Kulturministeriet (2012) p. 20.

Peter Bjerrum, Galss'enClosure, Charlottenborgs Forårsudstilling, 1997.

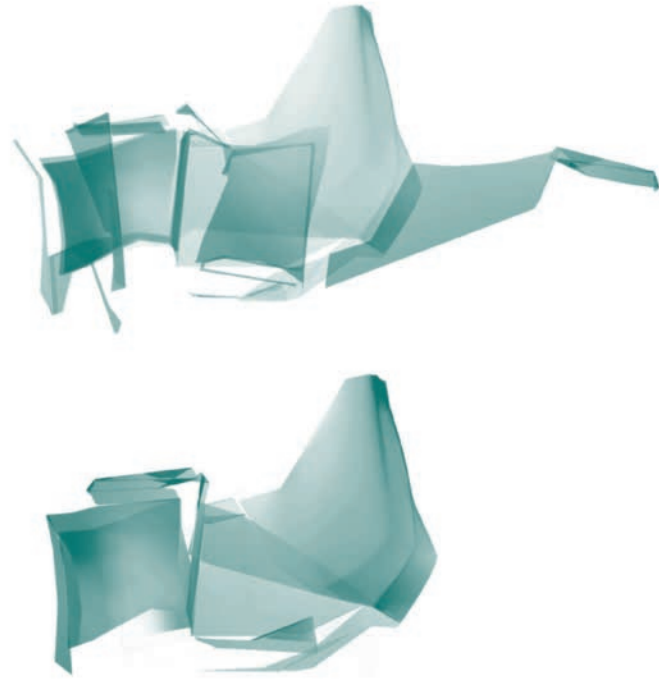
arbejdet er således blevet dokumenteret i en bogpublikation samt i udstilling på bl.a. Designmuseum Danmark.

Martin Kaldahl har siden arbejdet videre med kunstnerisk udviklingsvirksomhed på Designskolens keramiske laboratorium, SuperFormLab, hvor han har været med til at opbygge et forskningsmiljø, hvor det kunstneriske eksperiment har en central rolle. Dette miljø har været ramme for en serie af studenterprojekter med eksperimentet som omdrejningspunkt, ligesom det har inddraget forskere fra andre miljøer, herunder Arkitektskolen (CITA, CINArk mv.)

Peter Bjerrum

KADK er vi ikke blot gradsgivende på Ph.d.-niveauet. Vi har også mulighed for at tildele doktorgraden i arkitektur, Dr. Arch (doctor architectura): Onsdag den 31. Oktober 2007 forsvarede Peter Bjerrum med held sin afhandling, "3 fortællinger om arkitektens grundlæggelse".

Da Peter Bjerrum blev den første Dr. Arch. var bedømmelsesudvalgets arbejde pionerarbejde i mere end en forstand: Ud over at bedømme original forskning – fordringen om originalitet er uomgængelig, når det drejer sig om dokortitler – skulle udvalget også skabe kriterierne for bedømmelsen af et arbejde, som ikke blot var videnskabeligt, men også – og væsentligt – kunstnerisk. Bedømmelsesudvalget gjorde blandt andet gældende, at forudsætning for, at graden tildeles, er, at "det må kunne sandsynliggøres, at det eksperimentelle arbejde med det stofflige har været en uomgængelig nødvendighed for formuleringen af en ny indsigt eller erkendelse" – at "den tavse erkendelse gøres diskursiv, for at den kan kommunikeres, diskuteres, problematiseres og gøres operativ for andre. Arbejdet må indeholde en tilgængelig refleksion på den erfaring og nye erkendelse, som er opnået i arbejdet med det stofflige" – og at "den formulerede refleksion kan ikke blot være arkitektens egen filosofiske fortolkning af eget værk, men må også

Guro solid, Tegning, Hydra 5, 2008.

have en systematisk og generaliserende karakter, der gør den anvendelig for professionen".

Peter Bjerrum afhandling dokumenterer forskning i arkitektens grundlæggelser – dens elementære væren – gennem objekter, skitser, modeller og diagrammer og i kraft af en kortere, perspektiverende videnskabelige tekst. De "tre grundlæggelser": Menhir, Chora og Glass'en Clousure, som afhandlingen fortæller om – og dokumenterer – har været emne for hver sin udstilling, som ligeledes, og hen langs, formidlede Peter Bjerrums kunstneriske udviklingsvirksomhed

Cort Ross Dinesen

I en længere årrække har Cort Ross Dinesen inddraget grupper af kandidastuderende og såvel lærere som arbejder med kunstnerisk udviklingsvirksomhed som videnskabeligt arbejdende forskere i sin kunstneriske

udviklingsvirksomhed, der fokuserer på arbejdet med Kartografi, Morfologi og Topologi (titlen på bog, der dokumenterer arbejdet og som udkom i 2009 på Kunstakademiets Arkitektskoles Forlag). Cort Ross Dinesen fokuserer med sit arbejde på udvikling af tegneteknikker og dermed på muligheden for at gribe og forstå potentialer ved et sted – den græske ø, Hydra, har været i centrum – som ikke fanges af traditionelle tegneteknikker. Arbejdet har ikke blot været af betydning for uddannelse af yngre arkitekter og dermed for forståelse som intensiveret, forskningsbaseret undervisning, men også for den videnskabelige, kritiske dialog med spørgsmål, som viser sig i kraft af den kunstneriske udviklingsvirksomhed, hvorfor der ret beset har været tale om en gensidigt befordrende dialog mellem kunstnerisk udviklingsvirksomhed og forskning. Arbejdet har været en både udviklings- og vidensbefordrende krumptap på Arkitektskolens Studieadeling 6, hvor Cort Ross Dinesen er studieleder.

B [BAGGRUND]

VORES TRE “BEN” ER EN KONKURRENCE-FORDEL

KADK-skolerne er historisk velforankrede i Danmark inden for bestemte faglige grupperinger og samfundsområder, og der eksisterer en høj faglig selvbevidsthed. Med rette. Vores særlige kontinuum af forsknings- og fremstillingsformer gør os unikke i fht universiteter og andre højere læreranstalter, og som institution har vi således en særlig mulighed for at sætte vores viden og praksis i spil i forskellige samfunds-, virksomhedsmæssige og innovationsorienterede kontekster.

I Danmark er der stort politisk fokus på betydningen af kreativitet og innovation for den danske konkurrenceevne. Derfor har vi i de senere år været vidne til en stigende fokus på kunstens og den kulturelle sektors betydning for samfundsøkonomien, konkurrenceevnen og for udviklingen af entreprenørskab samtidig med, at der også efterspørges et samspil med analytiske og forskningsbaserede kompetencer.

Specifikt forestiller vi os, at vores viden og kompetencer kan gøre vores færdiguddannede kandidater i stand til at udnytte både forskningsbaserede, kunstneriske og kreative processer til nye og ‘anderledes’ innovationer, der kan bidrage til bæredygtig vækst og velfærd.

Lykkes vi med at forene de tre ‘ben’ i vores uddannelser – og det gør vi naturligvis! – vil vi give vores kandidater de rigtige kompetencer, forskningen en spændende dynamik og vores partnere i erhvervene et meget konstruktivt input. Det vil blive værdsat af den omgivende verden og det vil blive spændende for os selv. KADK repræsenterer endda meget væsentlige ressourcer for udviklingen af et dansk videnssamfund, på et område hvor kunst, praksis og livskvalitet smelter sammen. Det er ikke bare en udfordring men en kæmpe mulighed.

B [BAGSIDEN]

AKADEMISNAK — PLATON OG FREDERIK DEN FEMTE FØRER SOKRATISK DIALOG

AKADEMIET – VISDOMMENS TEMPEL
Platon grundlagde sit navnkundige Akademi knap 400 f.Kr. på Akademospladsen uden for Athen. Ifølge den græske mytologi blev Helena bortført af Theseus. Hendes guddommelige brødre Kastor og Polydeukes, drog ud for at ødelægge Athen – Theseus' hjemby. Akademos afslørede imidlertid for de to brødre, hvor Theseus havde skjult Helena. Derved reddede han Athen fra ødelæggelse. En lund og senere pladsen er opkaldt efter den græske sagnhelt. På dette sted grundlagde Platon omkring 400 f.kr. Akademiets. Akademiets var mest en militær uddannelsesinstitution, hvor unge mænd fik fysisk træning, og lærte at diskutere,

fordi det var vigtigt at kunne argumentere for eller imod ved en afstemning i folkeforsamlingen.

De militære emner uddøde efterhånden; tilbage stod de evigtgyldige videnskabelige spørgsmål. Akademiets regnes nu for at være den første videnskabelige forskningsinstitution.

Over indgangen til i akademiets stod der skrevet: "Dørtrinet til visdommens tempel er erkendelsen af din egen uvidenhed". Akademiets blev lukket i 529 e.Kr. med begrundelsen, at det var hedensk. Dermed var videnskaben hjemløs, indtil der åbnede et universitet i Paris i slutningen af det 12. århundrede.

Hvad var din idé med et akademi?

FREDERIK DEN FEMTE: Du Platon. Hvad ville du egentlig med et akademi i Athen?

PLATON: Jeg drømte om en skole, hvor det fysiske og det åndelige går hånd i hånd. Et sted, hvor man lærer at argumentere ved at øve sig i at argumentere og hvor man bliver stærk gennem fysisk træning. Det skulle ske i fællesskab, med

samfundet og det frie menneske for øje.

Var det også det, du gjorde med dit akademi?

FREDERIK DEN FEMTE: Jeg vidste nok ikke helt hvad jeg ville eller drømte om, da jeg som ung fik et kunstakademi i fødselsdagsgave i 1754. Min far hentede kyndige arkitekter, malere og billedhuggere til Danmark. De lærte os at man kan bruge kunst og fin kultur til at konsolidere den enevældige kongemagt.

PLATON: Det var jo nok ikke lige det, jeg havde forestillet mig. I Athen optog vi sunde og kyndige unge mænd med kamperfaring. Gennem undervisning og dialog om både politik, matematik og etik blev deres erfaringer sat i perspektiv. De bedste blev aktive og ledende deltagere i demokratiet.

FREDERIK DEN FEMTE : Mit akademi var for dygtige håndværkere, med kunstneriske ambitioner. De øvede sig i at tegne, male og modellere, og lærte en masse om stil og formdannelse. På den måde var både det tekniske og det kunstneriske fundament på plads, så de kunne omsætte budskabet om mig som

Skolen i Athen - Maleri af Raffaello Santi, 1509-10. Matematikere, fysikere, metafysikere m.fl. diskutere og bliver undervist. I forgrunden forklarer Pythagoras om diatessaron – direkte oversat "gennem fire", i musikens verden derfor den rene kvart. I højre side er Euklid i færd med at undervise sine elever i geometri. På samme måde er også logikere, retorikere og grammatikere samlet i små grupper.

enehersker til billeder og bygninger. De bedste lærte at skabe kunstværker, der promoverede mig perfekt.

AKADEMIET

– KAPPESTRID OM DET GODE LIV

PLATON: Hvad synes du om det, de nulevende er i gang med at gøre ved dit gamle hæderkronede kunstakademi?

FREDERIK DEN FEMTE : Jeg forstår det ikke helt. De har delt akademiets i to, et for fri kunst, og et for arkitektur, sammen med design og konservering, og placeret dem i to forskellige ministerier. Det var aldrig sket i min tid. Til gengæld kan jeg godt se fidusen i at få design med i kunstakademiets familie. Jeg håber det lykkes at integrere værksteder og laboratorier bedre i uddannelserne, som compensation for at de studerende ikke har praktiske erfaring.

PLATON: Kan dit gamle akademi ikke hævde sig som en skole hvor dannelsen forener kunst, videnskab og praksis? Sådan som vi bestræbte os på, i Athen.

FREDERIK DEN 5: Det kan det måske godt. Det er bare så fremmed for mig, at kunsten er kritisk i forhold til stat og kongemagt.

PLATON: Det kan jeg nok bedre forstå end dig. Du kunne måske nok styre akademiets og bruge kunstnerens arbejde politisk; men nutidens akademi skal ikke gøre som dig. Et kunstakademi mission i dag er tættere på mit ideal end på dit. Se dem de uddanner som analytiske og kunstneriske praktikere. Vidende, dygtige, og med æstetisk sans, og i stand til at gøre ideer til virkelighed. De unge skal som professionelle kunne deltage i kappestriden om udvikling af det gode liv, den gode by og det gode samfund. Mon ikke de lærer det.

Bagsideredaktør: Peter Arne Sørensen